

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Práva

Diplomová práce

**Zhodnocení dopadů novel exekučního řádu z let 2021
a 2022 na rozpočet České republiky**

Pavel Burian

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Pavel Burian

Ekonomika a management

Název práce

Zhodnocení dopadů novel exekučního řádu z let 2021 a 2022 na rozpočet České republiky

Název anglicky

Evaluation of the impact of the 2021 and 2022 amendments to the Enforcement Code on the Czech Republic's budget

Cíle práce

Primárním cílem práce je zjistit přímé finanční dopady novel exekučního řádu z let 2021 a 2022 na státní rozpočet.

Na základě zjištěných nedostatků navrhnout řešení, které by vedlo k menšímu dopadu na příjem státního rozpočtu České republiky.

Metodika

Teoretická část bude zpracována prostřednictvím shromáždění a studia teoretických podkladů z odborné literatury a analýzy relevantních právních předpisů. Na základě získaných poznatků a po konzultaci s vedoucí práce budou vybrány vhodné metody pro sběr dat a jejich vyhodnocení.

V praktické části práce bude vybranými metodami realizován sběr dat a provedena analýza stavu do roku 2021 a posouzení změn, které nastaly v důsledku novel. Získané poznatky budou zpracovány, analyzovány a vyhodnoceny. Na základě toho budou doporučeny změny v legislativě.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

exekuční řád, novely, Milostivé léto, exekuční řízení, náklady řízení, rozpočet ČR, daňové příjmy, DPH, odměna exekutora, odměna advokáta, náklady řízení, státní pokladna

Doporučené zdroje informací

- BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOŽŇÁKOVÁ. Pohledávky: právně, daňově, účetně. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2007. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-1816-3.
- BOHÁČKOVÁ ŠVÁBOVÁ, Jana. Průvodce věřitele: praktické a přehledné postupy. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-80-271-1228-9.
- DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu: praktické a přehledné postupy. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Daňová řada. ISBN 978-80-7357-599-1.
- DÚVaP 11-12/2019 Majetek a závazky – Reklama a propagace, Pohledávky, Opravné položky, Daně, Účetnictví. 2019. Poradca, 2019. ISBN 977-12-1392-704-0.
- GERLOCH, Aleš. Teorie práva: praktické a přehledné postupy. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právníké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-838-9.
- KASÍKOVÁ, Martina. Exekuční řád: komentář. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-855-9.
- MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. Veřejné finance v teorii a praxi: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, svazky obcí : zákony, nařízení vlády, vyhlášky : změny rozpočtových pravidel od ..., nová vyhláška o rozpočtové skladbě : redakční uzávěrka .. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.
- PEKOVÁ, Jitka, Marek JETMAR a Petr TOTH. Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 4. 11. 2022

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik, Ph.D. et Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení dopadů novel exekučního řádu z let 2021 a 2022 na rozpočet České republiky" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27.3.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil svou upřímnou vděčnost paní JUDr. Daniele Světlíkové za její cenné vedení, podporu a odborné rady během přípravy této diplomové práce. Její neustálá ochota naslouchat, poskytovat konstruktivní zpětnou vazbu a směřovat mě k hlubšímu porozumění tématu mi byla neocenitelnou oporou.

Zhodnocení dopadů novel exekučního řádu z let 2021 a 2022 na rozpočet České republiky

Abstrakt

Tato diplomová práce pojednává o vývoji legislativy v oblasti exekučního řízení v České republice s výrazným zaměřením na dopad novel exekučního řádu a přidružených vyhlášek, které byly projednávány v letech 2021 a 2022.

Zavedením exekučních novel tzv. bezvýsledné exekuce, bagatelní exekuce a všech tří kol Milostivého léta vedlo v roce 2022 ke skokovému snížení počtu exekučních řízení a v následujících letech bude docházet k dalšímu postupnému zastavování starších exekucí.

Vlivem těchto novel je výrazně ovlivněno fungování exekučního a podnikatelského prostředí v České republice. Nad rámec toho je zastavování jednotlivých řízení spojeno s přímými náklady pro stát. A to vzhledem k nutnosti vyplácet kompenzace jako náhradu nákladů exekutorům, možnost uplatnění slev na dani pro oprávněné, a navíc omezený výběr daně z přidané hodnoty. To vše i u případů, kde by pokračování exekuce vedlo k jistému vymožení všech nároků pro exekutora, oprávněného i stát.

Novely měly nastaveny vzletný cíl, pomoci lidem v dluhové pasti a nejvíce potřebným. Nastavení hromadných úlev ale vedlo spíše k populistickému snížení počtu exekucí, bez jakéhokoli dopadu na dané povinné a k tomu příjemné kompenzace pro určité zájmové skupiny.

Klíčová slova:

- Exekuční řízení
- Bezvýsledné exekuce
- Bagatelní exekuce
- Milostivé léto
- Advokátní tarif
- Exekuční tarif
- Daň z přidané hodnoty
- Výdaje státního rozpočtu
- Příjmy státního rozpočtu

Evaluation of the impact of the 2021 and 2022 amendments to the Enforcement Code on the Czech Republic's budget

Abstract

This diploma thesis focuses on the evolution of legislation regarding enforcement proceedings in the Czech Republic, with a significant emphasis on the impact of amendments to the enforcement procedure code and associated regulations discussed in the years 2021 and 2022. The introduction of enforcement amendments such as futile enforcement, trivial enforcement, and all three stages of the Graceful Year led to a significant decrease in the number of enforcement proceedings in 2022, with further gradual cessation of older executions expected in the following years.

The functioning of the enforcement and business environment in the Czech Republic is significantly affected by these amendments. Additionally, the cessation of individual proceedings entails direct costs for the state, including the necessity to compensate the costs of executors, the possibility of tax deductions for the beneficiaries, and a limited collection of value-added tax. This applies even in cases where the continuation of enforcement would lead to the recovery of all claims for the executor, the beneficiaries, and the state. The amendments aimed to assist individuals in debt traps and those most in need. However, the implementation of collective relief measures has rather led to a populist reduction in the number of executions, without any impact on the respective debtors, while favoring certain interest groups with pleasant compensations.

Keywords:

- Enforcement proceedings
- Futile executions
- Trivial executions
- Graceful Year
- Attorney's tariff
- Enforcement tariff
- Value-added tax
- State budget expenditures and revenues

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická část.....	16
3.1 Historický vývoj exekučního řízení	17
3.2 Základní pojmy k exekučnímu řádu.....	20
3.2.1 Postavení a osoba exekutora	21
3.2.2 Exekuční činnost.....	25
3.2.3 Zastavení exekuce	31
3.2.4 Náklady exekuce, náklady oprávněného a odměna exekutora	33
3.2.5 Další části EŘ.....	34
3.3 Novely s vlivem na státní rozpočet	34
3.3.1 Zastavení bagatelních exekucí	35
3.3.2 Milostivé léto	37
3.3.3 Zastavení marných exekucí	39
3.4 Základní pojmy ke státnímu rozpočtu.....	41
3.4.1 Příjmy státního rozpočtu spojené s exekučními řízeními	42
3.4.2 Výdaje státního rozpočtu v kontextu exekučních řízení.....	43
4 Vlastní práce	45
4.1 Odměny exekutora a odměny advokáta	45
4.1.1 Odměna exekutora	45
4.1.2 Odměna advokáta	48
4.2 Statistiky zastavených případů.....	54
4.2.1 Zastavování po 6/9/12 letech	54
4.2.2 Vyčíslení dopadů zastavování po 6/9/12 letech.....	62
4.2.3 Zastavování bagatelních exekucí	66
4.2.4 Vyčíslení dopadů zastavování bagatelní exekuce.....	67
4.2.5 Zastavování – Milostivá léto.....	69
4.2.6 Vyčíslení zastavování – Milostivé léto.....	72
5 Zhodnocení a doporučení	75
5.1 Celkové vyčíslení nákladů na novely exekučního řádu	75
5.2 Dopad na státní rozpočet.....	76
5.3 Navržené změn a jejich dopad	78
5.3.1 Parametrické úpravy u bezvýsledných exekucí	78
5.3.2 Parametrické úpravy u bagatelních exekucí	79

5.3.3	Parametrické úpravy u Milostivého léta	79
5.4	Nefinanční dopady novel.....	80
6	Závěr.....	82
7	Seznam použitých zdrojů.....	84
7.1	Právní předpisy.....	84
7.2	Seznam literatury.....	84
7.3	Elektronické dokumenty.....	85
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	88
8.1	Seznam obrázků	88
8.2	Seznam tabulek.....	88

1 Úvod

Exekuční řád, jako klíčový nástroj soudního výkonu pohledávek a vymáhání dluhů, představuje významný prvek v právním systému každé moderní společnosti. V České republice nebyla exekuční legislativa opomíjena, naopak, prošla v posledních letech významnými změnami, zejména novelami v letech 2021 a 2022. Tyto změny s sebou nesou potenciál výrazně ovlivnit nejen právní prostředí, ale i ekonomiku země a zejména státní rozpočet.

Nastavení exekučního procesu ve své podstatě formuje způsob vymáhání pohledávek, chování finančních i nefinančních institucí a v konečném důsledku i cenotvorbu produktů, jelikož náklady na vymáhání a očekávání úspěchu ovlivňuje náklady všech společností i státních institucí.

Novely exekučního řádu byly velmi sledované v době příprav, samotného vzniku, a i při následné realizaci změn v procesech a úspěchu novel.

Nastavení a projednávání provázely bouřlivé debaty, emotivní vystoupení i spoustu polopravdivých tvrzení a zavádějících tvrzení. Do vyjednávání se vložily všechny možné vlivné skupiny a následně vyhrálo řešení, které se více než systémové tváří jako populistické a prvoplánové.

Vzhledem k tomu, že argumentace vzniku jednotlivých variant novel nikdy nebylo provázeno žádným ekonomickým zhodnocením, je vhodné zhodnocení přinést dodatečně, navíc i díky tomu, že v současné době je většinu dopadů již možné i vyhodnocovat.

Tato diplomová práce vychází z dat dostupných k 29.2.2024 a z právního stavu ke konci roku 2023.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Primárním cílem práce je zjistit přímé finanční dopady novel exekučního řádu z let 2021 a 2022 na státní rozpočet. Na základě zjištěných nedostatků navrhnout řešení, které by vedlo k menšímu dopadu na příjem státního rozpočtu České republiky

Diplomová práce sleduje to, jak se tato legislativní změna projevuje v praxi a zda přinesla očekávané výsledky, které měly snížit finanční zátěž na dlužníky. Naopak je rovněž důležité analyzovat, jaký je reálný finanční dopad na státní rozpočet v oblasti vymáhání dluhů a exekucí.

Exekuční řád představuje klíčový nástroj ve vymáhání dlužnických povinností a zajištění spravedlivého prostředí pro věřitele. Nicméně, změny v legislativě mohou mít nečekané dopady na rozpočet státu. Proto je nutné provést důkladnou analýzu přímých finančních vlivů, které novela exekučního řádu přináší.

Předpokládá se, že novela může mít dvojí efekt. Za prvé, snahu o snížení finanční zátěže na dlužníky, což by mohlo vést k menšímu objemu exekucí a následně menšímu objemu finančních prostředků vytékajících z ekonomiky. Za druhé, je důležité zohlednit přímý finanční dopad na státní rozpočet, ať už prostřednictvím změn v procesu vymáhání dluhů či případných úprav v hrazení nákladů exekuce státem v exekučních řízeních.

Analýza těchto vlivů je klíčová pro porozumění celkového ekonomického kontextu a efektivity nových právních opatření. Na základě této analýzy lze pak navrhnout vhodná opatření, která by minimalizovala případné negativní dopady na státní rozpočet, aniž by to omezilo efektivitu exekučního řízení či narušilo princip spravedlnosti a práva na vymáhání pohledávek.

2.2 Metodika

Důležitým aspektem této diplomové práce je identifikace nedostatků nové legislativy a následně navrnutí řešení, která by mohla minimalizovat negativní dopady na příjmy státního rozpočtu.

Tato diplomová práce je postavena na kombinaci teoretických a praktických metod, které umožňují důkladnou analýzu a hodnocení dopadů novely exekučního řádu na státní rozpočet České republiky. Následující sekce podrobně popisuje jednotlivé metody a zdůvodňuje jejich vhodnost pro účely této práce.

- Analýza teoretických základů a legislativy: Tato práce začíná analýzou teoretických základů exekučního řádu a souvisejících právních předpisů prostřednictvím studia odborné literatury a důkladného zkoumání relevantních právních dokumentů. Metoda systematické analýzy teoretických základů je klíčová pro porozumění fungování exekučního systému a jeho vlivu na státní rozpočet.
- Studium změn v legislativě: Dalším krokem je studium reálných změn v legislativě exekučního řádu za vybraná období, konkrétně změn v letech 2021 a 2022 oproti platné úpravě předchozího období. Tato metoda zahrnuje analýzu legislativních dokumentů, jako jsou zákony a nařízení, a selekci změn, které jsou důležité pro téma této diplomové práce.
- Detailní popis změn: Následuje detailní popis vybraných změn v exekučním řádu, které jsou relevantní pro hodnocení dopadů na státní rozpočet. Tato metoda zahrnuje analýzu konkrétních ustanovení novely exekučního řádu a identifikaci klíčových bodů, které mohou ovlivnit finanční aspekty státního rozpočtu.
- Sběr dat: V praktické části práce budou použity konkrétní metody pro sběr dat, jako jsou statistické údaje o vývoji exekučních řízení a jejich finančních dopadech v čase a statistické údaje pro vyhodnocování dopadů na státní rozpočet. Neveřejné údaje budou zjišťovány formou dotazování dotčených stran – v daném případě vybraných exekutorských úřadů, advokátních kanceláří nebo společností zabývajících se správou pohledávek. Další data o detailní úspěšnosti exekutorských řízení, rychlost vymáhání a výsledná procentuální vymožitelnost jednotlivých kategorií exekučních řízení bude získána přímo z dat společností, zabývajících se správou pohledávek pro různé věřitele. Část dat od exekutorských úřadů, advokátních kanceláří a společností

zabývajících se správou pohledávek bude získána anonymně, vzhledem k nutnosti zachovat anonymitu oprávněných, kteří jsou zastoupeny danými subjekty.

- **Analýza dat:** Data budou následně analyzována prostřednictvím kvantitativních metod, jako jsou statistické analýzy a ekonometrické modelování, s cílem posoudit stav a změny v oblasti exekučního řádu a jejich dopad na státní rozpočet. Tyto metody budou použity proto, aby bylo možné predikovat budoucí vývoj vymožitelnosti jednotlivých portfolií. Jelikož budou v práci počítány i budoucí dopady na státní rozpočet, budou propočty historické výkonnosti porovnávány se současnými stavy a bude aplikován propočet pro modelování budoucího vývoje. Historické výkonnosti vymáhání exekučních řízení budou porovnávány s nově nastavenou legislativou za účelem zjištění reálného dopadu. Bude porovnána i skladba portfolia poměřovaných společností s reálnou skladbou všech aktivních exekučních řízení. Pro výpočet jsou využívána primárně data obsahující výše vymáhaných pohledávek, příslušenství k daným pohledávkám a platby. Vzhledem k rozsahu vstupních dat (více než 200 tis. jednotlivých pohledávek a cca 1,5 mil. plateb, které jsou na pohledávky evidovány v čase) budou v práci prezentovány přímo výsledky těchto analýz.
- **Závěrečné hodnocení:** Metodika práce bude uzavřena závěrečným hodnocením, které zhodnotí dosažené výsledky a použité metody z hlediska dosažení stanovených cílů a řešení identifikovaných problémů. Výsledné dopady budou konfrontovány s celkovými příjmy a celkovými výdaji státního rozpočtu, tak jak byl plánován pro rok 2023, aby bylo na straně jedné možné posoudit celkový dopad na jednotlivé složky státního rozpočtu (daňové příjmy podle jednotlivých zasažených kategorií a celkové výdaje, které narostou o náhrady řešené ve zkoumaných novelách), ale zároveň, aby na straně druhé byl tento dopad daný do souvislostí celkových hodnot v rozpočtu České republiky. Další částí závěrečného zhodnocení je posouzení dopadů novel na jednotlivé povinné, kterým mají novely primárně pomoci k oddlužení a vystoupení z dluhové pasti.

- Navržení úprav: Na základě analýz procesů a limitů při zastavovaných exekučních řízení a jejich dopadů na státní rozpočet bude navrženo několik parametrických úprav novel. A to vzhledem k tomu, jak jednotlivé novely reálně dopadají na povinné, kterým mají pomoci, vzhledem k tomu, jaký mají dopad na jednotlivé složky státního rozpočtu a vzhledem k tomu, jak by se daná řízení chovaly v čase, pokud by nebyly zastaveny.

3 Teoretická část

Exekuce a exekuční řízení jako celek se do současné podoby formovalo v několika vlnách posledních až 2 500 let. S prvopočátky sahajícími do římské říše až po současné novely, stále se však jedná o základní myšlenku, točící se kolem stejného hlavního principu: „Dluhy se mají platit“. V průběhu časů se však upřesňují a mění principy a přístupy. Ještě v 18. století v Anglii byly běžné věznice pro dlužníky, o kterých například píše i Charles Dickens, který v jedné takové přebýval se svým otcem.

Současný pohled na dluh jako takový je však již diametrálně odlišný. Vzhledem k tomu, že trendem současné ekonomie je růst na úkor dluhu¹, je více než logické, že se i do současného přístupu k vymáhání dluhů dostává více shovívavosti. A tak již není běžné, že by dlužníci trávili čas ve vězení, naopak se zvyšuje nezabavitelné minimum a rozvíjí se instrumenty, díky kterým již není nutné platit své dluhy celé, nebo alespoň v zásadním poměru (viz například insolvence). V prostředí České republiky je poslední takovouto úlevou několik zásadních novel exekučního řádu, které ve svém důsledku dále nalomují výše zmíněný předpoklad, že dluhy se mají platit. Na dalších stránkách této práce je zobrazen stručný vývoj exekuce v průběhu let.

Vzhledem k povaze práce je největší apel věnovaný exekucím prováděným soudním exekutorem. Nad rámec toho se můžeme v České republice setkat se správními exekucemi a daňovými exekucemi.

Z názvu těchto dvou uvedených případů typu exekučního řízení vyplývá, čeho se daný princip exekuce týká. Správní orgán uloží povinnosti správním rozhodnutím (povinnost strpět, povinnost něčeho se zdržet nebo povinnost něco konat) a následně kontroluje plnění daných povinností. Exekuce může být na peněžité i nepeněžité plnění. Nepeněžité plnění může být například na základě povinnosti zdržet se znečišťování ovzduší – takovouto povinnost může vydat například Česká inspekce životního prostředí. Další rozhodnutí ve správním řízení vydává Stavební úřad, Krajský úřad, ale i obecní úřad. Správní exekuce se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem.²

¹ KEYNES, J. M. *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz*. Praha: Československá akademie věd, 1963.

² Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500> [cit. 2024-01-15]

Daňová exekuce, na základě zákona č. 280/2009 Sb. (daňový řád), stanovuje samostatnou úpravu daňové exekuce, pojmy a procesní postupy, pravomoci správce daně v pozici exekučního orgánu a dále to, že daňovou exekuci zahajuje správce daně z úřední povinnosti (*ex officio*), tj. bez návrhu.³ Daňová exekuce se tak zabývá primárně nedoplatky na dani, vymáháním nezaplacených pokut atd.⁴

3.1 Historický vývoj exekučního řízení

Exekuční řízení, stejně jako většina současných právních předpisů má prvopočátek nejčastěji přisuzovaný římskému právu. Již ve 3. století př. n. l. nastupuje v římském právu tzv. formulové řízení. Základním rysem tohoto období je navíc rozšíření, kdy exekuce již nesměřuje pouze proti osobě dlužníka, ale rozšiřuje se a působí na dlužníka nepřímo pomocí tlaku na příbuzné, známé nebo dokonce obchodní partnery. Do stejné doby se datuje i zárodek samotného exekučního příkazu, a to v podobě žaloby.⁵ Stejně tak se do římského práva datují i další přetrvávající principy, jako například zásada poměrnosti uspokojování v případě, kdy majetek dlužníka nedostačuje k pokrytí pohledávek věřitelů, nebo rozlišení typu pohledávek na přednostní či prosté, kvůli určení pořadí umořování. Následné rozšíření exekuce na nemovitě a nehmotné věci spadá taktéž do tohoto období.

V době římské říše nebyl znám institut exekutora, tak jak ho známe nyní, ale výkon odpovídající jeho činnosti, podle současných měřítek, zastával prétor, tj. lidovým shromážděním volený úředník. Tento zastával úřad dočasně a bezplatně. Prétozem se mohl stát pouze zámožný občan, jelikož se jednalo o čestnou pozici, kterou vykonával bezplatně, ale navíc musel vynaložit velké sumy v rámci předvolební agitace.⁶

Na našem území se v čase vyvíjely exekuce dle práv zemských a práv městských. Nevýhodou těchto přístupů byly velmi dlouhé lhůty každého úkonu. Dlužník, stejně jako věřitel, museli být informováni o každém kroku a osoba „exekutora“ nebyla nijak specializovaná. Činnosti exekutora v průběhu času zastávali úředníci, komorníci, purkrabí,

³ FINANČNÍ SPRÁVA. *Vymáhání*. Online. Vymáhání. 2006. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/postup-v-danovem-rizeni/vymahani>. [cit. 2024-01-15].

⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280> [cit. 2024-01-15]

⁵ WOLFOVÁ, J. a ŠTIKA, M. *Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8

⁶ KINCL, J., SKŘEJPEK, M. a URFUS, V. *Římské právo*. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995. ISBN: 80-7179-031-1

navíc za nutné účasti dalších osob, jakožto rychtáře, sousedů atd. U exekucí v právu městském došlo následně k první instalaci lhůt jednotlivých kroků, aby bylo možné celé řízení zrychlit. Následně od roku 1712 již bylo možné například i dražit nemovitosti, aby došlo k úhradě pohledávky věřitele. Do té doby se nejčastěji hradil dluh tzv. vděčením, kdy se věřitel stával majitelem majetků dlužníka, a to pouze na základě odhadání hodnoty daného majetku.⁷

Exekuční řád z roku 1896 byl následně převratnou změnou, která měla zajistit výrazné zkrácení lhůt pro uspokojení věřitele, oddělení nalézacího a exekučního řízení a následnou specializaci úředníků vykonávajících exekuční činnost. Tento exekuční řád nově také stanovoval povinnost dlužníka uhradit věřiteli náklady exekuce.⁸

V novelizacích exekučního řádu z období první republiky se začaly objevovat termíny a principy jako například existenční minimum, zpřesnění zákonů o soudní příslušnosti a exekučním řízení.

Nový občanský soudní řád z roku 1963⁹ nahrazoval pojem exekuce za pojem výkon rozhodnutí a exekuční řízení se nově stalo řízením vykonávacím, což jakožto názvosloví v našem právním řádu vydrželo dodnes.

Novodobé exekuční řízení na území České republiky je upraveno zákonem č. 120/2000 Sb., který byl uveřejněn ve Sbírce zákonů České republiky s účinností dnem 1. září 2001. Přijetím tohoto zákona došlo k ustanovení nové role soudního exekutora, kdy „jakákoli činnost soudního exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení“¹⁰. Tento zákon přenesl mnoho pravomocí soudů přímo na soudní exekutory, a to při zachování pravomoci soudu. Za posledních 20 let byl exekuční řád novelizován cca 60 novelami, kdy do roku 2014 byly tyto novely zaměřeny spíše na zpřesňování pravomocí, procesů a postupů a od roku 2015 následně dochází k nárůstu požadované administrativy na

⁷WOLFOVÁ, J. a ŠTIKA, M. *Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8

⁸ §74 zák. č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád). In: ASPI [online]. Praha: Wolter Kluwer, Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/431/1/2> [cit. 2024-01-15]

⁹Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In: Sbírka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99> [cit. 2024-01-15]

¹⁰ WOLFOVÁ, J. a ŠTIKA, M. *Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání*. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8

straně soudních exekutorů a oprávněných, ke zpřísnování činnosti exekutorů a k výraznému snížení odměn exekutorů.¹¹

Exekuční řády, respektive jejich místní verze jsou zakotveny do právního řádu všech rozvinutých zemí¹². V rámci přeshraniční spolupráce na vymáhání jednotlivých pohledávek je poté ale velký rozdíl, jak se k vymáhání pohledávek staví každá jednotlivá země. V rámci Evropské unie je ale spolupráce na vymáhání pohledávek výrazně zjednodušena. Pokud se jedná o nesporné nároky, existuje jednotný Evropský exekuční titul¹³, díky kterému je vymáhání dané pohledávky v jiné členské zemi výrazně zjednodušeno. Pro samotné potvrzení exekučního titulu na Evropský exekuční titul stačí, když soudce využije vzorový formulář.

Samotný výkon rozhodnutí je ale i tak v každé zemi poměrně odlišný, i když se orgány evropské unie snaží jednotlivé postupy harmonizovat. Jedním z hlavních témat v Evropě, v současné době je, zda by měl být exekutor soukromou osobou nebo státním úředníkem a případně, zda by měla mezi exekutory probíhat soutěž. Na obrázku¹⁴ níže je vidět, jak jsou rozděleny země v Evropě, na základě těchto kritérií.

¹¹ RADKOVÁ, M. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-767-6

¹² GERLOCH, A. *Teorie práva: praktické a přehledné postupy. 8. aktualizované vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN: 978-80-7380-838-9

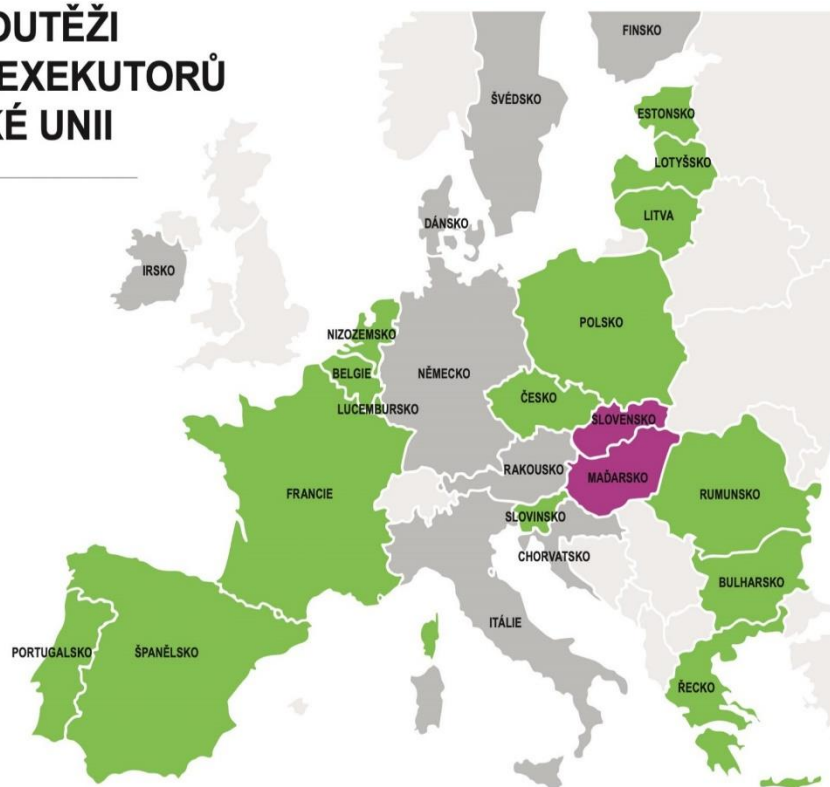
¹³ E-JUSTICE.CZ, *Evropský exekuční titul*. Online. 2021. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/54/CS/european_enforcement_order. [cit. 2024-01-15].

¹⁴ ČESKÁ JUSTICE, *Exekuce přehledně: Jak se vymáhají dluhy v Evropě?* Online. 2020. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/04/exekuce-prehledne-se-vymahaji-dluhy-evrope/>. [cit. 2024-01-15].

Obrázek 1 Fakta o soutěži soudních exekutorů

FAKTA O SOUTĚŽI SOUDNÍCH EXEKUTORŮ V EVROPSKÉ UNII

- Soukromí exekutoři se soutěží
- Soukromí exekutoři bez soutěže
- Státní exekutoři

Zdroj: ČESKÁ ASOCIACE VĚŘITELŮ, *Exekuce přehledně: Jak se vymáhají dluhy v Evropě?* Online. 2020. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/04/exekuce-prehledne-se-vymahaji-dluhy-evrope/>. [cit. 2024-01-15].

3.2 Základní pojmy k exekučnímu řádu

Exekuční řád představuje klíčový právní rámec pro vymáhání pohledávek a vykonávání rozhodnutí soudů v České republice. Tento řád stanovuje postupy a pravidla, která umožňují věřitelům získat své pohledávky prostřednictvím exekuce, což je soudní způsob vymáhání dluhů a nároku na majetek dlužníka.

Exekuční řád v České republice vychází ze zákona č. 120/2001 Sb., Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ze dne 28. února 2001, ve znění pozdějších předpisů (naposledy č. 286/2021 Sb.). Problematice exekucí se v tomto zákoně věnuje souhrnně v §1 až §132 bod: Část První – Exekuční řád, dále jen „EŘ“.¹⁵ Tento EŘ byl postupně novelizován a upraven v souladu s měnicími se potřebami

¹⁵ RAKOVSKÝ, A., ŠIMKOVÁ, K., VESELÝ, J., *Soudní exekutoři – alternativa výkonu rozhodnutí*. Právní rozhledy, 2001 č.6, 254s.

společnosti a právními normami. Exekuční řád vytváří rámec pro zajištění ochrany práv věřitelů a dlužníků, a to prostřednictvím soudního dohledu nad provedením exekucí.

Hlavním účelem exekučního řádu je definice jednotlivých pojmů, postupů a postavení soudního exekutora a zajistit efektivní a spravedlivý proces vymáhání dluhů a nároků. Poskytuje nástroje věřitelům pro realizaci svých práv a zároveň chrání dlužníky před nepřiměřeným vymáháním a zneužitím exekučního procesu.¹⁶

EŘ se dělí do částí, které jsou pojmenovány jako Hlavy. Část první zákona č. 120/2001 Sb. obsahuje dohromady 132 paragrafů rozdělených do patnácti hlav, označených jako Hlava I. Až Hlava XV. Každá Hlava obsahuje jeden nebo více jednotlivých paragrafů.

3.2.1 Postavení a osoba exekutora

Dle Hlavy I. rozdělené do §1 až §8d EŘ je soudní exekutor právnická profese na kterou stát přenesl část svých pravomocí, aby na základě znalostí odborné problematiky rozhodovala o průběhu exekuce. Za tento průběh nese zodpovědnost a k jejímu výkonu jsou jí předány široké pravomoci.¹⁷

Výše uvedená část EŘ se dále věnuje základní definici toho, jaké postavení má exekutor ve společnosti, definuje celou tuto právnickou profesi včetně důležitých předpokladů pro její vykonávání, reguluje činnosti exekutora a definuje její usazení mezi podnikatelskou a úřední osobou.

Celý §2 EŘ je dále věnován nezávislosti exekutora jakožto základní podmínky výkonu exekuční činnosti. V části omezení exekutora se dále odvolává na etický kodex, který stanovila Exekutorská komora v usnesení sněm ze dne 28.2.2006. Tento kodex určuje pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů. Nezůstává ale pouze u posuzování profesních hledisek, ale zasahuje i do projevů ve veřejné sféře a osobním životě soudního exekutora.

V ustanovení §3 EŘ je blíže popisována odměna exekutora a jiná výdělečná činnost, kterou může soudní exekutor vykonávat. Podnikatelské aktivity a jiné výdělečné činnosti

¹⁶ BOHÁČKOVÁ ŠVÁBOVÁ, J. *Průvodce věřitele: praktické a přehledné postupy*. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-802-7112-289.

¹⁷ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2s. ISBN 978-80-7400-855-9

jsou s činností exekutora neslučitelné, až na výjimky, kterými jsou správa vlastního majetku, vědecká činnost, publikační, tlumočnická, pedagogická, znalecká, umělecká a činnost v poradních orgánech vlády, ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a v orgánech samosprávy¹⁸. K činnostem uvedeným v zákoně nepotřebuje exekutor žádné další speciální povolení, protože je zákon určuje taxativně. Ohledně správy vlastního majetku je ale již úprava volnější a do osobní správy majetku tak lze zahrnout majetek ve výlučném vlastnictví, majetek na podílu vyplývajícího ze společného jmění manželů, ale i majetek ve formě držení akcií či podílů ve společnostech. Vyhláška č. 330/2001 Sb. poté reálně určuje výslednou výši a způsob výpočtu samotné úplaty za exekuční činnost.¹⁹

Na základě ustanovení v §4 a §5 EŘ je určeno označení exekutora a označení, respektive kategorizace jednotlivých zaměstnanců exekutorského úřadu. Předmětná ustanovení zakazují užívání slov, slovních spojení a z nich odvozených tvarů jinými osobami než exekutory a jeho zaměstnanci. Těmi slovy jsou míněny například termíny „exekuce“, „exekuční činnost“ a „výkon rozhodnutí“. §5 EŘ poté rozšiřuje zaměstnance exekutora a tím i osoby vykovávající v zastoupení exekuční činnost a směřující užívat výše uvedené výrazy. Mezi kategorie zaměstnanců exekutorského úřadu, respektive profese patří koncipient, kandidát, vykonavatel exekutora a další zaměstnanci, které exekutor zaměstnává v souladu s §27 EŘ.

Exekutorská komora České republiky, která byla zřízena §109 odst. 1 ke dni 1.5.2001 plní povinnosti jí uložené exekučním řádem ve vztahu k výběru exekutorů, evidenci exekutorů, kandidátů a koncipientů, ve vztahu ke kárnému řízení, vykonávání dohledu atd. K těmto činnostem na ní stát přenesl výkon státní správy. Komora je stavovskou organizací, která obsahuje tři hlavní orgány, a to sněm, prezidium a prezidenta.²⁰ Tato Exekutorská samospráva je zakotvena v §6 EŘ. Nad rámec tohoto paragrafu se o dohled a výkonem kontroly exekutorského úřadu stará Ministerstvo spravedlnosti a v §7 EŘ jsou následně uvedeny způsoby dohledu a pravomoci Ministerstva vnitra vůči exekutorovi, jeho

¹⁸ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 11s. ISBN 978-80-7400-855-9

¹⁹ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-14].

²⁰ EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Orgány Exekutorské komory České republiky*. In: Exekutorská komora ČR [online], 2009-2024. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/organy-komory/601-organy-exekutorske-komory-ceske-republiky>. [cit. 2024-01-20].

zaměstnancům, ale i vůči Exekutorské komoře. Tento paragraf se souhrnně jmenuje Dohled nad činností exekutora.

Do Hlavy I EŘ spadá ještě §8 až §8d. Zde se jedná o jednotlivé pravomoci ministra spravedlnosti vůči exekutorům, vzhledem k jejich jmenování a odvolávání, zřizování a rušení exekutorských úřadů, výměn sídla exekutorů a jmenování členů zkušebních a kárných komisí a vyhlášení výběrových řízení na uvolněný či neobsazený exekutorský úřad. Paragrafy 8a až 8d se následně věnují pravomocem ministerstva spravedlnosti vůči Exekutorské komoře a jejím povinnostem, předpisům a činnostem až po případnou nucenou správu Komory.²¹

Hlava II EŘ v §9 až §27, ve třech dílech následně více rozepisuje a upřesňuje pojmy Exekutor a Exekutorský úřad, Zastupování exekutora a Zaměstnanci exekutora. Z této části zákona tedy vychází požadavky pro jmenování exekutora, ať už se jedná o jeho profesní zkušenosti, vzdělání nebo morální integritu. Exekutorem se může stát vysokoškolsky vzdělaný kandidát, který absolvoval obor práva, poté absolvoval minimálně tříletou exekutorskou praxi a složil zkoušku. Samozřejmou nutností je poté plná svéprávnost kandidáta, české státní občanství a trestní bezúhonnost. Dále stanovuje rámec výběrového řízení, skládání slibu a jmenování ministrem spravedlnosti do funkce. Se zahájením činnosti nového exekutora, ale dále souvisí i další procesní kroky, jako je například uzavření pojistné smlouvy, bez které také nemůže exekutor zahájit svoji činnost.

Výběrem exekutora, vypsáním výběrových řízení a sestavením výběrové komise se zabývá Exekutorská komora, která tak činí na základě zákona, respektive na základě novely exekučního řádu provedenou zákonem 396/2012 Sb., kdy byly tyto pravomoci a povinnosti vráceny Komoře zpět, poté co to předtím bylo na krátkou dobu zajišťováno Ministerstvem spravedlnosti. Ministerstvo spravedlnosti tak v tuto chvíli pouze kontroluje, že Komora plní povinnosti s volbou spojené a dozoruje případná opakovaná výběrová řízení.²²

²¹Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sbírka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-14].

²²Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sbírka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-14].

Na základě výše uvedených procedur a po splnění formální podmínky zajištění pojištění odpovědnosti za újmu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti může uchazeč složit Slib do rukou ministra spravedlnosti. Složení slibu je povinností uchazeče a předpokladem výkonu funkce exekutora dle zákona. Slib v plném znění zní takto: „*Slibuji na svoje svědomí a občanskou čest, že budu zachovávat Ústavu České republiky, ústavní a jiné zákony a právní předpisy a budu je uplatňovat jako soudní exekutor podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, při výkonu exekuční činnosti budu postupovat nezávisle a spravedlivě a budu zachovávat povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o kterých se dozvím v souvislosti s vykonáváním exekuční nebo další činnosti exekutora.*“²³

Ustanovení §13 a §14 se zabývají Exekutorským úřadem, jeho sídlem a náležitostmi, které nově jmenovaný exekutor získává. Mezi zmíněné náležitosti patří průkaz exekutora, razítko a pečetidlo. Exekutor je jmenovaný na volné místo v exekutorském úřadu, ve městě, ve kterém má sídlo okresní soud. Je však pouze na volbě samotného exekutora, kde v daném městě si zvolí reálné sídlo, kolik bude mít zaměstnanců a jaké bude další prostorové a personální vybavení úřadu. Jmenováním tedy nezískává automaticky zaběhnutý úřad s plnou personální i materiální základnou, kterou musí využívat. Další prostory, jako například Sklad exekutorského úřadu již může exekutor mít mimo obvod svého soudu, a to na základě rozhodnutí prezidia Exekutorské komory. Stejně tak se spisovou, kde jsou uloženy spisy po ukončení řízení nemusí být umístěno v sídle úřadu, opět ale musí být tato změna minimálně oznámena Exekutorské komoře.

V rámci ustanovení §15 až §18 jsou popisovány důvody vedoucí k zániku výkonu exekutorského úřadu, kdy některé důvody jsou na straně osoby exekutora, například úmrtí, pozbytí občanství nebo omezení svéprávnosti, na vlastní žádost o ukončení výkonu exekutorského úřadu nebo se jedná o důvody spojené s kvalitou provádění exekutorské činnosti, tzn. na základě kárných žalob, soudního rozhodnutí o neschopnosti dlouhodobě vykonávat úřad z důvodu zdravotního stavu atd²⁴. Nad rámec tohoto jsou ve výše uvedených

²³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 76s. ISBN 978-80-7400-855-9

²⁴ SCHELLEOVÁ, I., LAMKA, R. *Exekuce v zrcadle právních předpisů, III. Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost*. I. vydání. Ostrava. KEY Publishing s.r.o., 2007, 9 s. ISBN 978-80-87071-38-0

ustanoveních určeny podmínky pro volbu zástupce a vymezení způsobů jednání tohoto zástupce. V neposlední řadě počítá zákon i s možností změny samotného zástupce.

Díl 3. Hlavy II. se poté v §19–27 zaměřuje na všechny možné Zaměstnance exekutora a popisuje jejich postavení, profesní a kvalifikační předpoklady, odpovědnosti a v neposlední řadě také kompetence. Hlavními typy zaměstnanců exekutorského úřadu jsou tak Koncipienti a Exekutorští Kandidáti. Koncipienti musí splňovat veškeré předpoklady pro budoucí jmenování exekutorem, tzn. formální vzdělání, občanství České republiky, bezúhonnost atd. Exekutorský kandidát je právníkou profesí, která je vykonávána osobami se shodnou kvalifikací, jakou má soudní exekutor. Kandidát již splnil všechny předpoklady pro jmenování exekutorem včetně vykonání exekutorské praxe a složení exekutorské zkoušky, nebyl však dosud vybrán výběrovým řízením na místo neobsazeného exekutorského úřadu a nesložil slib do rukou ministra spravedlnosti.²⁵ Koncipienti i Kandidáti musí být zapsáni a evidováni v seznamech na ministerstvu spravedlnosti. V §27 poté zákon definuje podmínky pro výkon vykonavatele a dalších zaměstnanců. Lhůty a formální podmínky výkonu, výčet činností, které mohou být na tyto zaměstnance delegovány atd.

3.2.2 Exekuční činnost

Hlava III. Díl 1. se zabývá Obecnými ustanoveními k exekuční činnosti. Hned první ustanovení §28 uvádí, že exekuci vede ten exekutor, který byl v exekučním návrhu vybrán oprávněným. Toto je jedno z ustanovení, které nakonec nedoznalo úprav, ač bylo v posledních cca 10 letech opakovaně uvažováno o změnách ve způsobu výběru exekutora a uvažovalo se o tzv. teritorialitě.

Exekutor má omezené množství možností, jak odmítnout pověření nebo přímý pokyn oprávněného²⁶. Pokyn lze odmítnout pouze v případě, že je takovýto v rozporu se zákonem nebo právními předpisy, případně ve chvíli, kdy oprávněný nesložil dostatečnou zálohu. Odmítnutí pověření, ihned nebo i v době kdy je exekutor již pověřen lze poté pouze v případě tzv. podjatosti exekutora. K podjatosti se tak mohou vyjádřit všichni účastníci řízení

²⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 123s. ISBN 978-80-7400-855-9

²⁶ HLAVSA P. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb. s poznámkami a prováděcími předpisy*, 3. vydání, Praha, Linde, 2008, 23s. ISBN 978-80-7201-704-1

i samotný exekutor. Další ustanovení se poté zabývají mlčenlivostí exekutora, zodpovědností za újmu a přístupy do centrálních evidencí a registrů.

Ustanovení §31 upravuje povinnost mlčenlivosti exekutorů, jejich zaměstnanců, členů orgánů Exekutorské komory a zaměstnanců Komory, a to o všech skutečnostech, které se dozvěděli při exekuční činnosti nebo další činnosti s touto související.²⁷

Následné ustanovení se věnuje odpovědnosti exekutora a jeho zaměstnanců za majetkovou újmu a škodu, nemajetkovou újmu a zadostiučinění. Obecně lze říci, že při určování odpovědnosti exekutora za újmu způsobenou výkonem jeho činnosti se vychází z občanského zákoníku a z něj vyplývající judikatury a případně komentářů. U újmy způsobené exekutorem je dále vyloučena náhrada újmy formou uvedení v předešlý stav, a proto přichází v úvahu pouze finanční odškodnění, alternativně poté formou omluvy atd.

Exekuční řád v ustanovení §33 široce specifikuje všechny možné subjekty třetích osob, které jsou povinné k poskytnutí informací exekutorovi v exekučním řízení. Mezi tyto patří²⁸:

- Soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby, rozhodují-li o právech a povinnostech
- Policie České republiky, podle zákona o Policii České republiky
- Orgány státní správy, orgány samosprávy a právnické osoby, které z úřední moci jsou zvláštním právním předpisem pověřeny k vedení evidence osob nebo jejich majetku nebo vedou evidenci osob a jejich majetku – zejména katastr nemovitostí, orgán správy daní, registr motorových vozidel, orgán pověřený vedením informačního systému veřejné správy ve kterém jsou vedeny údaje o zbraních, střelivu, střelnících, orgán správy sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny, komoditní burzy, organizátor regulovaného trhu, centrální depozitář, ostatní osoby vedoucí evidenci

²⁷ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 154s. ISBN 978-80-7400-855-9

²⁸ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 172-191s. ISBN 978-80-7400-855-9

investičních nástrojů, Notářská komora České republiky ve vztahu k Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.

- Banky a pobočky zahraničních bank, spořitelní a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz a pobočky zahraničních společností těchto institucí vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce a pobočky zahraničních institucí, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu, pojišťovny, investiční společnosti a investiční fondy, obchodníci s cennými papíry, penzijní společnosti, penzijní fondy, Garanční systém finančního trhu, notáři, advokáti
- Plátce mzdy nebo plátce jiného příjmu
- Provozovatel poštovních služeb
- Poskytovatelé služeb elektronických komunikací
- Vydavatelé tisku, ve vztahu k vystaveným inzerátům týkajících se majetku povinného
- Dopravci a zasilatelé
- Centrální evidence obyvatel
- Centrální evidence stavebního spoření
- Centrální evidence penzijního připojištění
- Centrální evidence doplňkového penzijního připojištění
- Centrální registr pojištěnců ČSSZ
- Centrální registr silničních vozidel

Výše uvedené subjekty mají různé povinnosti poskytování informací a součinnosti, které přímo definuje exekuční řád. Jedná se o povinnosti od poskytnutí adresy a kontaktů až

po plnou součinnost blokace majetku a jeho vydání podle dalších pravidel a postupů vedených v EŘ.²⁹

Díl 2. Hlavy III EŘ mapuje formální aspekty zahájení exekučního řízení, vedení rejstříku zahájených exekucí včetně všech povinných údajů do něj zapisovaných. Dále definuje jednotlivé účastníky exekučního řízení, jejich vztahy, práva a povinnosti. Postavení manželů, společníků, ale i nabyvatelů majetku po povinném, například v případě převodu nemovitého majetku povinného před samotným zahájením exekučního řízení.³⁰

Zjednodušeně lze říci, že exekuční řízení (§37) začíná exekučním návrhem oprávněného, který musí splňovat náležitosti ustavené v §38. Pakliže exekuční návrh obsahuje nějaké vady, může být odmítnut nebo zamítnut. Exekuční návrh musí obsahovat a svým návrhem se odkazovat k exekučnímu titulu, kterým je například³¹:

- vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora;
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu v trestním řízení;
- vykonatelný rozhodčí nález;
- notářský zápis se svolením k vykonatelnosti;
- vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné správy;
- jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

Na základě výše uvedeného exekučního návrhu požádá Exekutor exekuční soud o pověření a nařízení exekuce³². Ustanovení §45 poté určuje k jakému soudu musí být návrh podaný. Roli v podání exekučního návrhu hraje věcná a místní příslušnost soudu. Pro podání

²⁹ MIKŠOVSKÝ, P. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti. Komentář*. Praha: IFEC, 2001. 52-54s. ISBN 80-86412-10-5

³⁰ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-14].

³¹ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2180s. ISBN 978-80-7400-107-9

³² HLAVSA, P. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb. s poznámkami a prováděcími předpisy*, 3. vydání, Praha, Linde, 2008, 63s. ISBN 978-80-7201-704-1

exekučních návrhů je věcně příslušným soudem exekuční soud. Místní příslušnost se určuje podle trvalého pobytu povinného v případě fyzické osoby nebo podle sídla u právnických osob. U cizinců se posuzuje příslušnost podle místa pobytu na území České republiky. V případě splnění všech náležitostí vydává soud do 15 dnů pověření. Jakmile získá exekutor toto pověření, zasílá oprávněným vyrozumění o zahájení exekuce, nejpozději do 15 dnů. Povinnému však exekutor toto vyrozumění zasílá v praxi později, společně s prvním exekučním příkazem. Zákon tak v §44 stanovuje způsoby doručení a minimální požadavky na obsah a formu tohoto vyrozumění.

Doručením tohoto vyrozumění dochází v praxi ke Generálnímu inhibitoriu, což znamená, že od okamžiku doručení vyrozumění nesmí povinný nakládat se svým majetkem, včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob ke kterým má povinný vyživovací povinnost³³. EŘ dále ale stanovuje, že v případě doložení skutečností, kdy majetek povinného zcela dostačuje k úhradě celkové dlužné částky, může exekutor rozhodnout o tom, že se tento zákaz nebude vztahovat na majetek u kterého tak povinný požádá.³⁴

Ustanovení §44c poté definuje zastavení marné exekuce. V případě, kdy majetek povinného nedostačuje k pokrytí pohledávky oprávněného, ani k úhradě nákladů exekuce, může exekutor rozhodnout o zastavení exekuce a v takovém případě nařídí úhradu nákladů exekuce oprávněnému. V praxi se poté vyskytují různé přístupy exekutorů k zastavení marné exekuce. V případě, že to nestanoví zákon jinak, převládal do roku 2021 názor, kdy k zastavení exekuce má dojít v případě vymožení nebo smrti povinného (a to pouze v případě, že není relevantní dědické řízení), do té doby je povinný schopen v budoucnu potenciálně zajistit plnění vymáhané povinnosti a není tak důvod k zastavení.

Samotné limity, termíny a způsoby provedení exekuce jsou vepsány v ustanovení §46, kdy je v tomto ustanovení řešena primárně nutnost exekutora postupovat v exekuci rychle a účelně, aby splnil povinnosti vůči oprávněnému, ale neprodlužoval vymožení exekuce po povinném. Toto zajistí splněním lhůt, řádnou komunikací s povinným, řádným nakládáním s vymoženým plněním a jeho alokací na náklady exekučního řízení, jistinu, ale i úroky

³³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 366s. ISBN 978-80-7400-855-9

³⁴ HOZMAN, D. *Generální inhibitorium*. Komorní listy. 2013 č. 3. 51s.

a další příslušenství pohledávky. V tomto ustanovení je i přímo zavedeno několik podmínek pro vyplácení plnění, nejzazší limity vyplácení oprávněnému atd. Zároveň se jedná o první ustanovení exekučního řádu, které dává možnost exekutorovi domlouvat si individuální podmínky spolupráce s oprávněným, a to převážně co se týká způsobu alokace vymoženého plnění, termínu výplat vymoženého plnění a platebních míst pro povinného.³⁵

V ustanoveních §47 až §49 je řešen exekuční příkaz, jeho účinky, náležitosti a popis jednotlivých výroků. „Exekuční příkaz je rozhodnutí vydané exekutorem, které společně s uplynutím lhůty podle §46 má shodné procesní účinky jako usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Exekuční příkaz, jako zvláštní typ procesního rozhodnutí existující jen v exekučním řízení, je tedy procesním vyjádřením zvolené právní úpravy, kdy jsou kompetence rozděleny mezi exekuční soud a exekutora, který volí konkrétní způsob exekuce a odpovídá za její provádění.“³⁶ Toto de facto znamená, že exekuční příkazy mají stejnou váhu jako soudní rozhodnutí a v rámci běžícího exekučního řízení se tak v běžných případech nemusí exekutor obracet na exekuční soud, protože je v jeho kompetenci a na jeho zodpovědnosti volit řádný postup v zákonných mezích popsanych v tomto ustanovení. Exekutor tak sám rozhoduje o tom, jaký majetek a kdy má být postižen. Po splnění podmínek a lhůt tak sám exekutor zodpovídá za vydané exekuční příkazy a může přistoupit k postižení majetku. Jednou z podmínek, které ale upravují možnosti exekutora je termín takzvaného přiměřeného rozsahu exekuce. Exekutor tak má povinnost dbát na rozsah omezení vlastnických práv povinného na vlastním majetku vzhledem k velikosti vymáhané pohledávky, včetně veškerého příslušenství. Exekuce vedené ve zjevně nepřiměřeném rozsahu poté mohou být zastaveny z tohoto důvodu i před samotným vymožením pohledávky.

Exekuční řád dává dále poměrně zajímavou možnost oprávněnému a exekutorovi spolupracovat na identifikaci plátce mzdy, dalších majetků nebo například pohledávek povinného vůči třetím subjektům. Jelikož má oprávněný evidentní zájem na vymožení exekuce, může ho k tomuto exekutor vyzvat, případně může toto podání zaslat oprávněný

³⁵Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sbirka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-14].

³⁶KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 408s. ISBN 978-80-7400-855-9

sám ze své vůle. Naopak při nespolupráci oprávněného s exekutorem může tento rozhodnout v případě marné exekuce o povinnosti uhradit náklady na exekuci oprávněným.

Dle ustanovení §51 poté zaniká pověření k provedení exekuce z několika možných příčin. Jedná se logicky o případy, kdy byla exekuce již zcela vymožena, o případy, kdy došlo k zastavení exekuce, o případ, kdy dojde ke spojení více řízení do jednoho a následně v případě, kdy dochází ke změně exekutora podle §44b nebo v případě, kdy soud rozhodne o vyloučení exekutora, například z důvodů podjatosti.

3.2.3 Zastavení exekuce

Usnesení §55 popisuje veškeré možnosti zastavení exekuce, a právě v tomto ustanoví došlo k mnoha změnám, které na základě novely vstoupily v účinnost od 1.7.2021.

Návrh na zastavení exekuce je jediný opravný prostředek proti vedení exekuce, který lze v současné době využít. Návrh na zastavení podává povinný, za předpokladu že vznikly důvody, podle kterých by měla být exekuce zastavena. Návrh může podat i oprávněný, pokud už netrvá na dalším vedení exekučního řízení. Exekutor poté v praxi často rozhoduje sám, i bez podání návrhu, na základě dohody s oprávněným, že má být konkrétní exekuce zastavena. Exekutor nemusí dané exekuce zatavit, pakliže nebyly zaplacený náklady exekuce. Exekutor rozhoduje samostatně, bez jednání, na základě vydání usnesení, a to ve stanovených lhůtách. Proti danému rozhodnutí lze podat odvolání, kterým se zabývá krajský soud.³⁷

Novinkou v exekučním řádu jsou lhůty pro zastavení exekuce v případě bezvýslednosti. Zjednodušeně lze říci, že pakliže nebylo v posledních letech v řízení ničeho vymoženo, případně nebyl vymožen dostatek prostředků na úhradu alespoň paušálních nákladů exekutora, poté se má za to, že exekuce je bezvýsledná a není účelné prodlužovat její dobu. V takovém případě má povinný možnost složit zálohu na náklady exekuce, pakliže chce, aby řízení nebylo ještě zastaveno. Záloha lze skládat i opakovaně až do chvíle, kdy je celková doba vedení exekuce delší než 12 let. Poté již nelze bezvýslednou exekuci dále prodlužovat.

³⁷ SVOBODA, K. *Zastavení exekuce. 1. vydání.* Praha. C. H. Beck. 2018. ISBN: 978-80-7400-894-8

Existuje několik výjimek a podmínek, kdy má být k tomuto zastavení přistoupeno. Například není možné takto zastavit exekuční řízení vedené pro vymáhání výživného apod. Navíc není možné zastavit řízení ani v případě, že povinný disponuje nemovitým majetkem a dá-li se očekávat, že z prodeje daného majetku budou exekuční řízení alespoň částečně uspokojeny.

Znění novinek v exekučním řádu, na základě kterých dochází k zastavení exekuce a které bude následně blíže zkoumáno vzhledem k dopadům na státní rozpočet, je takovéto³⁸:

- Za předpokladu, že je doba od vyznačení doložky provedení exekuce delší než 6 let (po odečtení doby, která se do doby běhu nezapočítává – například insolvenční řízení), pak musí exekutor vyhodnotit, zda nebylo v této době plněno na vymáhanou pohledávku. Pakliže nebylo ničeho uhrazeno, vyzve exekutor oprávněného se lhůtou 30 dnů, aby se vyjádřil, zda souhlasí se zastavením exekuce pro tzv. bezvýslednost. Pokud oprávněný nebo jeho právní zástupce v dané lhůtě neodpoví nebo zašle nesouhlasné stanovisko, exekutor exekuční řízení zastaví.
- Výzva obsahuje poučení o možnosti podat žádost o zproštění povinnosti hradit zálohu za pokračování dané exekuce. Pakliže oprávněný o odpuštění zálohy nepožádá (nebo na to daný oprávněný nemá nárok) a zároveň neuhradí danou zálohu v určeném termínu, exekutor exekuci zastaví.
- Výši zálohy stanoví prováděcí předpis. V současné době je stanovena záloha na 500 Kč.
- Po složení zálohy dle postupu výše je lhůta vedení exekuce prodloužena o další 3 roky. Následně se celý proces se zkoumáním placení a vyzíváním opakuje.
- Po uplynutí dalších 3 let (tj. 12 let od vyznačení doložky provádění exekuce již exekutor nevyzývá, zálohy nepožaduje, ale v případě nehrzení pohledávky řízení rovnou zastavuje).

³⁸Zákon č. 120/2001 Sb. Exekuční řád In: Sbirka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120#p55> [cit. 2024-01-02].

- Tato ustanovení se netýkají exekucí, kde se vymáhá nepeněžitě plnění.

Další ustanovení exekučního řádu poté řeší způsoby doručování, a to podle jednotlivých typů – písemně, na ohlašovnu atd. Všechna doručení písemností mají striktně dané podmínky a lhůty právní účinnosti daného doručení.

Hlava IV. exekučního řádu poté v ustanoveních §58-§73 řeší způsoby provedení exekuce. V těchto ustanoveních jsou uvedeny veškeré možnosti postižení majetku, veškeré typy finančního i nefinančního majetku, práva, pohledávky aj., které může exekutor postihnout. Jednotlivá ustanovení poté přímo určují nutné postupy v případě zajištění konkrétního majetku.

Hlava V. exekučního řádu samostatně řeší v ustanovení §73a zřízení exekutorského zástavního práva, způsoby jeho užití, limity a podmínky pro využití tohoto nástroje.

Hlava VI. následně v ustanoveních §74-§86 řeší další činnosti exekutora. Tyto činnosti, jako například úschova, konverze listin, tlumočení aj. nejsou pro případy této práce podstatné, proto nebudou dále více rozebírány.

3.2.4 Náklady exekuce, náklady oprávněného a odměna exekutora

Hlava VII. a Hlava VIII. exekučního řádu řeší v ustanoveních §87 až §92 nárok na odměnu oprávněného, nárok na odměnu exekutora, ale nově i nárok na odměnu zaměstnavatele, v případě že zpracovává na základě exekučního příkazu srážky ze mzdy povinného.³⁹

Na základě těchto ustanovení vzniká exekutorovi právo na odměnu za svoji práci, která je pevně dána exekučním řádem. Jednotlivá ustanovení nadále vysvětlují mechanismus, kdy náklady za vedené exekuce, i náklady které vznikly na straně oprávněného nese povinný, a naopak v jakých případech to tak není. Exekutor na základě těchto ustanovení smí uzavírat s oprávněným smlouvy a dohody, na základě které, bude exekutor odměňován za svou reálnou práci. Tyto dohody nijak neruší a nenahrazují nárok na odměnu exekutora a její výši, pouze řeší reálné vypořádání odměny mezi oprávněným a exekutorem. Samotnou výši a podrobnosti způsobu určení odměny, hotových výdajů a náhrad stanovuje ministerstvo vyhláškou. „*Prováděcím předpisem předpokládaným tímto ustanovením je vyhláška*

³⁹ SVOBODA, K. *Zastavení exekuce. 1. vydání.* Praha. C. H. Beck. 2018. ISBN: 978-80-7400-894-8

Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. ⁴⁰

Pro účely této práce jsou daná ustanovení důležitá v tom, že je zde přímo určen nárok oprávněného, potažmo exekutora na náhradu nákladů, které s vedením exekuce oba subjekty mají. Tyto náhrady má dle exekučního řádu hradit povinný⁴¹. Novelami, kterými se tato práce zabývá nedošlo ke změně těchto ustanovení a nároků (až na dílčí povinnost náhrady nákladů zaměstnavateli v případě, že provádí srážky ze mzdy), ale celkový dopad na příjem státního rozpočtu je v tom, že ač mají exekutor i oprávněný nárok na náhradu nákladů, je jim získání této náhrady znemožněno výše uvedenou povinností exekuce ukončovat před samotným vymožením z důvodu překonání časového limitu, viz bod 3.1.3 Zastavení exekuce.

3.2.5 Další části EŘ

Hlavy IX. až XV. se dále v ustanoveních §93 až §132 věnují dalším podmínkám, které musí exekutor splňovat ve vztahu s nakládáním s exekučním spisem, manipulacemi, úschovou a vydáváním opisů, kopií apod. Dále upřesňují samosprávu exekutorů, kárnou odpovědnost a přestupky. Samostatná kapitola je věnována zvláštním ustanovením o doručování, Centrální evidenci exekucí a přechodným a závěrečným ustanovením⁴². Tyto nejsou pro potřeby této práce podstatné, proto nebudou více specifikovány.

3.3 Novely s vlivem na státní rozpočet

V následující kapitole je zpracován přehled novel, které mají přímý dopad na státní rozpočet. A to ať už na příjmové nebo i na výdajové stránce.

Zásadním dopadem pro státní rozpočet je novela exekučního řádu, primárně úpravy v usnesení §55 Zastavování exekucí. Druhým, neméně důležitým dopadem měly novely, které zastavovaly tzv. „bagatelní exekuce“ a v neposlední řadě všechny tři kola Milostivého léta.

⁴⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 782s. ISBN 978-80-7400-855-9

⁴¹ HLAVSA, P. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb. s poznámkami a prováděcími předpisy*, 3. vydání, Praha, Linde, 2008, 127s. ISBN 978-80-7201-704-1

⁴² SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 2013. ISBN: 978-80-7400-828-3

3.3.1 Zastavení bagatelních exekucí

Novela exekučního řádu s účinností od 1.1.2022 stanovila podmínky pro zastavení tzv. bagatelních exekucí⁴³. Jedná se tak o všechna exekuční řízení, kde vymáhaná pohledávka dosahuje maximálně 1 500 Kč. Pakliže se na takovouto pohledávku, s jistinou do 1 500 Kč nevymohlo nic v posledních 3 letech před účinností novely, tj. od 1.1.2019 do 31.12.2021, pak exekutor vyzve oprávněného ke složení zálohy na další pokračování v exekučním řízení. Takovéto řízení se tak prodlužuje o 3 roky.

Výše uvedená povinnost exekutora vyzvat oprávněné k úhradě zálohy byla do 3 měsíců od účinnosti novely, tj. do března roku 2022.

Záloha na náklady exekuce je dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, částka ve výši 500 Kč⁴⁴. V případě, že došlo ke spojení několika exekučních řízení do jednoho společného řízení, pak se počítá tato částka pro každou původní pohledávku zvlášť.

Pokud oprávněný složí zálohu na další vedení exekuce, respektive fakticky na náklady dané exekuce, bude exekuce vedena po dobu dalších 3 let. Po dobu těchto 3 let nelze exekuci zastavit pro nemajetnost.

Nedojde k úhradě zálohy na náklady exekuce, bude předmětné exekuční řízení zastaveno. Věřitelé, jejichž pohledávky nebyly vymoženy z důvodu plošného zastavení, mají právo na slevu na dani ve výši 30 % nesplacené jistiny dané zastavené pohledávky.

U výše uvedeno je několik výjimek. Ani při splnění všech podmínek totiž bagatelní exekuci není možné zastavit v případě, kdy je v exekučním řízení vymáhána pohledávka výživného, pohledávka za náhradní výživné, pohledávka náhrady újmy způsobené

⁴³ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sbírka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-11].

⁴⁴ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sbírka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-11].

poškozenému ublížením na zdraví nebo pohledávka náhrady újmy způsobené úmyslnými trestnými činy.

Zastavené poté není možné ani v případě, že je exekuční řízení pozastavené například při aktivním insolvenčním řízení daného povinného.

Konkrétně se jedná o přechodná ustanovení zavedena zákonem č. 286/2021 Sb. čl. IV odst. 18–24.⁴⁵

Všechny takto zastavené exekuční řízení mají přímý dopad na rozpočet České republiky, a to ve dvou konkrétních dopadech:

- Snížený výběr na dani z přidané hodnoty (dále „DPH“), kdy v takto zastavených řízeních bylo znemožněno další vymáhání pohledávky, tím nedošlo u části řízení k jejich vymožení v následujících letech. V případech, kdy je oprávněný zastoupený advokátem, který je plátcem DPH, nedošlo k vymožení odměny advokáta na základě exekučního řádu, nedošlo k úhradě odměny advokáta a tím ani k odvodu DPH za toto plnění. Obdobně je snížen výběr DPH od exekutorů samotných, kdy tito jsou také plátcí DPH, nevymožením pohledávky nedojde k úhradě nákladů a následně ani k odvedení DPH.
- Druhým přímým dopadem na rozpočet je výše zmíněná sleva na dani⁴⁶. Oprávnění, kterým bylo dle této novely zastaveno exekuční řízení bylo umožněno čerpat mimořádnou slevu na dani. Tato sleva je vázána přímo na zastavení konkrétních pohledávek dle novely, není to standardní nástroj a byla přijata pouze pro snížení finančních dopadů na oprávněné. Jedná se o malou náhradu zato, že bylo vstoupeno do práv oprávněných takovým způsobem, který nemohli ovlivnit. Retroaktivita novely tak byla mírně vykoupena touto odměnou.⁴⁷

⁴⁵ MP/07/2022 – Zastavování exekucí vedených soudním exekutorem dle exekučního řádu pro vymožení pohledávek nepřesahujících 1 500 Kč bez příslušenství. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2022, 28.11.2022. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/odpovedi-na-dotazy/2022/mp-07-2022--zastavovani-exekuci-vedenych-49481>. [cit. 2024-01-01].

⁴⁶ BAŘINOVÁ, D., VOŽŇÁKOVÁ, I. *Pohledávky: právně, daňově, účetně*. 3., rozš. vyd. Praha. Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1816-3

⁴⁷ JÍCHA, L. *Vymahatelnost pohledávek z pohledu nového §366i odst. 2 o. s. ř.* Komorní listy. 2015 č. 24, 31s

- Třetím přímým dopadem na rozpočet je náhrada, kterou obdrží exekutor. „*Exekutor má nárok na 30 % z paušálních hotových výdajů, které činí 3 500 Kč. Za každou ukončenou exekuci tak dostane “odškodnění” ve výši 1 050 Kč*“⁴⁸, kdy k této částce je ještě nutné připočíst DPH.

3.3.2 Milostivé léto

Ke konci roku 2023 už proběhlo v České republice třetí kolo tzv. Milostivého léta⁴⁹, které má za cíl zastavení exekucí tak, aby bylo dosaženo snížení celkového množství exekucí a aby povinní, kteří mají zájem hradit své pohledávky dostali rychlou a jednoduchou možnost zbavit se části svých pohledávek.

Základním principem je, že pokud dlužník uhradí jistinu v zákonem stanoveném termínu (více níže) stát mu odpustí penále, sankce, úroky a případné exekuční náklady. Milostivé léto 2023 se vztahuje pouze na dluhy evidované u příslušného úřadu a ty, které jsou vymáhány v exekuci správní či daňové.

Podmínky využití akce Milostivé léto III. (2023)⁵⁰:

- Vztahuje se na dluhy na sociálním pojištění, poplatky vymáhané Celním úřadem, daňové nedoplatky, dluhy vůči soudům a Vězeňské službě ČR, místní poplatky.
- Dluh vznikl před datem 30.9.2022.
- Oprávněným je ČSZZ/OSSZ, Finanční úřad, Celní úřad, soud, Vězeňská služba ČR nebo obec/kraj/hl. m. Praha, pokud se k Milostivému létu III připojí.
- Nevztahuje se na exekuce vedené soukromými exekutory, ale jen na dluhy vedeny státem (správní a daňové exekuce).
- Na rozdíl od Milostivého léta I a Milostivého léta II se Milostivé léto III týká i státních dluhů, které nejsou v exekuci.

⁴⁸ EXEKUCEINFO.CZ. *Bagatelní a bezvýsledné exekuce: kompletní informace*. Online. 2024, 13.1.2024. Dostupné z: <https://www.exekuceinfo.cz/pruvodce/bagatelni-exekuce>. [cit. 2024-02-15].

⁴⁹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Milostivé léto III*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/milostive-letu-iii>. [cit. 2024-01-12].

⁵⁰ Zákon č. 182/2023 Sb.: Zákon o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů. In: Sbíрка zákonů. In: Sbíрка zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-182> [cit. 2024-01-15]

Pokud se týká dluhů na daních, subjektem může být jen fyzická osoba (i OSVČ).

Pokud se týká dluhů na sociálním pojištění subjektem může být fyzická i právnická osoba.

Zákon umožňuje splatit původní dluh buď jednorázově, a to od 1.7.2023 do 30.11.2023, anebo ve splátkách. Splátky jsou přípustné jen pokud původní dluh přesahuje 5 000 Kč. Splátkový kalendář je ze zákona stanoven takto⁵¹:

- u daňových nedoplatků se splácí ve 12 splátkách vždy na konci každého měsíce počínaje 30. 11. 2023 a konče 31. 10. 2024.
- u dluhu na sociálním pojištění se splácí:
 - je-li dluh nižší nebo roven 50 000 Kč, až ve 12 splátkách
 - je-li dluh vyšší než 50 000 Kč, je možné využít až 60 splátek⁵²

Podmínkou úhrady ve splátkách je, že o ni dlužník požádá a že se ke dni podání žádosti nejedná o rozhodný nedoplatek, u kterého je povolen odklad úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky. Na zálohy na daň není možné uzavřít splátkový kalendář.

Alternativně probíhaly i první dvě kola Milostivého léta. Milostivé léto II⁵³, které se za velmi podobných podmínek dotýkalo exekucí, které byly zahájeny před 28.10.2021 a to na dluhy u veřejných institucí nebo státních či polostátních podniků, nešlo ho uplatnit na daňové a správní exekuce, které jsou vymáhané např. celní nebo finanční správou nebo správou sociálního zabezpečení.

Milostivé léto I probíhalo na konci roku 2021 a zahrnovalo především dluhy na zdravotním pojištění, regulační poplatky v krajských či městských nemocnicích, také nezaplacené pokuty nebo koncesionářské poplatky. Akce mohla odpustit také dluhy

⁵¹ MILOSTIVÉ LÉTO, *Milostivé léto 2023*. Online. 2023. Dostupné z: <https://milostiveleto.cz/>. [cit. 2024-01-04].

⁵² MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Milostivé léto III*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/milostive-leto-iii>. [cit. 2024-01-12].

⁵³ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, *Milostivé léto II*. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2022. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/TZ_Milostive_leto_II_22_08_2022.pdf/7cd3a809-767d-2fae-8fe3-b5bb5ae258dc. [cit. 2024-01-07].

související s jízdou načerno, dluhy za nájem v obecním bytě nebo dluhy vůči některým dodavatelům energií (případně odpustila i řadu sankcí spojených s nedoplatky za odvoz odpadu).⁵⁴

K druhému Milostivému létu se kromě povinných subjektů dobrovolně připojily některé banky, úvěrové společnosti i energetické společnosti apod. Jelikož se ale jednalo o dobrovolnou aktivitu, mohla si každá společnost diktovat svoje podmínky. Ve většině případů ale tyto podmínky kopírovaly nastavení závazné pro výše zmíněné dluhy.

Dopady na státní rozpočet těchto tří akcí jsou již méně výrazné, než v případě zastavení bagatelních exekucí nebo zastavení exekucí po uplynutí rozhodné doby. Tento dopad je nižší, jelikož v případě Milostivého léta I-III nedocházelo k odpuštění celých nákladů exekutora, ale byla zachována minimální odměna pro exekutora. U soukromých subjektů poté mohla být zachována i celá nebo částečná odměna advokáta oprávněného v exekučním řízení. Státní dluhy nejsou navíc často zastupovány advokátními kanceláři, proto jim nevzniká nárok na odměnu advokáta v exekučním řízení – takže ani tato část odměny a z ní odvislé DPH nebylo odpuštěno. Zatímco akce Milostivé léto II v roce 2022 se účastnilo kromě veřejných institucí i několik soukromých společností⁵⁵, jako například Air Bank, Moneta Money Bank, Česká spořitelna, Raiffeisenbank, UniCredit Bank, Home Credit a Zaplo.cz, tak u dalšího kola Milostivého léta, ani k dalším potenciálním budoucím kolům se dle veřejně dohledatelných informací žádná takováto nebo další společnost nepřihlásila. Z tohoto se dá usuzovat, že pro soukromé společnosti nebyla podobně nastavená akce tak úspěšná, jako u veřejných institucí. Nutno dodat, že každá soukromá společnost si mohla nastavit vlastní pravidla⁵⁶ odpouštění části dluhů, jelikož se na ně nevztahovaly povinné podmínky ve stejné míře jako na veřejné instituce.

3.3.3 Zastavení marných exekucí

Jak již bylo výše zmíněno, novelou exekučního řádu, která nabyla účinnosti dne 1.7.2021 došlo k zásadním změnám v pohledu na zastavování exekucí. Zákonodárci počítali

⁵⁴ NADAČNÍ FOND PROTI DLUHOVÉ PASTI, *Nadační fond proti dluhové pasti*. Online. Milostivé léto I. 2022. Dostupné z: <https://www.nfpdp.cz/milostive-letu-i>. [cit. 2024-01-07].

⁵⁵ EKONOMICKÝ MAGAZÍN. *Milostivé léto 2022: jaké jsou podmínky a které finanční domy se přidaly*. Online. 2022. Dostupné z: <https://e-news.cz/nazory/milostive-letu-2022-jake-jsou-podminky-a-ktere-financi-domy-se-pridaly/>. [cit. 2024-03-12].

⁵⁶ UNICREDIT BANK. *Novinky z roku 2022*. Online. 2023, 2022-08-18. Dostupné z: <https://www.unicreditbank.cz/cs/o-bance/tiskove-centrum/novinky.html>. [cit. 2024-03-12].

při schvalování s tím, že pakliže nebyla exekuce v posledních několika letech zaplacená nebo částečně zaplacená, není ekonomická, aby pokračovala. V takovém případě by měla být zastavena a dluh by se již neměl dále vymáhat, jelikož se jedná o tzv. marnou exekuci vedenou proti předluženému nebo nemajetnému povinnému. Cílem novely bylo zastavit velké množství běžících exekucí a ulevit tak dlužníkům, kterým se v průběhu let nashromáždilo více exekucí a které evidentně nezvládají splácet.⁵⁷ Zákonodárci počítali s různými variantami, nakonec ale byla schválena varianta tzv. „6+3+3 roky“. Pokud od nařízení exekuce nebylo po dobu šest let nic vymoženo, má být exekuce zastavena. Oprávněný má možnost se zastavením nesouhlasit, v takovém případě ale musí uhradit zálohu na další vedení exekuce. Toto se může ještě jednou zopakovat. Maximálně tak může běžet exekuce 12 let od jejího zahájení. Záloha se v průběhu praxe ustálila na 500 Kč. Do tohoto běhu se nepočítá doba přerušení exekuce, například z důvodu insolvenčního řízení, kdy povinný nebyl nakonec osvobozen a exekuce se poté obnovila, respektive pokračovala. Zároveň existují i výjimky, kdy k výpočtu této časové lhůty nedochází – například v případě, kdy povinný vlastní nemovitost, která dosud nebyla zpeněžena či prodána mimo dražbu, aby její výtěžek mohl pokrýt i exekuce v pořadí.

V praxi tak bylo zastaveno mnoho exekučních řízení u povinných, kteří své závazky hradili, ale spláceli například pomocí srážek ze mzdy postupně jednu exekuci. Případně další exekuce jsou tzv. v pořadí a čeká se, jakmile dojde k úhradě první exekuce, aby se mohla začít srážet částka na exekuci následující. Velké množství povinných se tak muselo rozhodnout, do jaké míry věří, že bude první exekuce řádně dohrazena a jejich exekuce, která je druhá v pořadí bude následně plněna v budoucnosti.

Vzhledem k nedostatku informací k rozhodování nebo z důvodu z obavy o návratnost poté velcí i malí věřitelé raději rozhodovali o nezaplacení zálohy na další pokračování exekucí.

V současné době se skupina institucionálních věřitelů a zástupci exekutorů připravují na podání ústavní stížnosti vůči novele exekutorského zákona, primárně poté vůči změnám v ustanovení §55 a to vzhledem k tomu, že novela porušila základní právo zaručené ústavním pořádkem. V tomto případě je tím míněno to, že novela zasáhla všechny již běžící

⁵⁷ ADVOKÁTNÍ DENÍK. *Povinné zastavování exekucí z pohledu exekutora*. In. Advokátní deník [online], 2021-2024. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/04/01/povinne-zastavovani-exekuci-z-pohledu-exekutora/>. [cit. 2024-03-13].

exekuce, všechny věřitele, kteří v rámci své podnikatelské činnosti počítali s danými podmínkami, v nalézacím řízení obhájili svůj nárok a poté jim byla takto zásadní změnou podmínek znemožněna možnost domoci se svých práv, respektive prostředků.

Exekutorské úřady a velcí věřitelé totiž vycházejí z historické zkušenosti, kdy velké množství případů v exekuci je uhrazeno až po několik letech od zahájení. V době cca deset let od zahájení exekuce je pak stále vymoženo nezanedbatelné množství finančních prostředků na exekučních řízení, které mají být díky těmto novelám zcela zastaveny, a to bez náhrady oprávněným.

3.4 Základní pojmy ke státnímu rozpočtu

Státní rozpočet představuje plán finančního hospodaření státu na daný rozpočtový rok, kterým se zajišťuje plnění ekonomických, sociálních a politických funkcí státu.⁵⁸

Ministerstvo financí odpovídá za každoroční sestavování státního rozpočtu. Odpovídá za racionální ekonomické nakládání se zdroji a za vypracování státního závěrečného účtu. V čele ministerstva stojí Ministr financí. *„Při spravování veřejného rozpočtu má klíčovou roli správce rozpočtové kapitoly. V jím je v případě kapitoly státního rozpočtu ministr daného resortu či v případě jiných ústředních orgánů státní správy vrcholový představitel dané instituce.“*⁵⁹

Státní rozpočet ve své formě jednoduše a přehledně sdružuje nejdůležitější data o ekonomice České republiky. Na jedné straně sdružuje plánované příjmy do státního rozpočtu v daném roce a na straně druhé plánované výdaje. Státní rozpočet má podobu zákona (např.: Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023). Zákon o státním rozpočtu navrhuje vláda a schvaluje Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky.⁶⁰

⁵⁸ MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozpočet v kostce*. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

⁵⁹ MAAYTOVÁ, A., OCHRANA, F., PAVEL, J. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha. Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8

⁶⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Státní rozpočet v kostce*. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

Pro potřeby této práce není nutná bližší specifikace všech jednotlivých oblastí, proto bude následně rozebrána pouze část rozpočtu týkající se daného tématu.

3.4.1 Příjmy státního rozpočtu spojené s exekčními řízeními

Na základě bilance příjmů a výdajů je rozpočet buď přebytkový, vyrovnaný nebo schodkový.

Obrázek 2 Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu 2023

ÚHRNNÁ BILANCE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2023

UKAZATEL	V KČ
Příjmy státního rozpočtu celkem	1 927 954 141 348
Výdaje státního rozpočtu celkem	2 222 954 141 348
z toho: finanční vztahy k rozpočtům: – krajů	1 898 681 000
– obcí v úhrnech po jednotlivých krajích	10 783 120 200
– finanční vztah k rozpočtu hlavního města Prahy	1 320 632 800
Saldo	-295 000 000 000
– zvýšení stavu státního dluhu	296 448 870 760
– změna stavu na účtech státních finančních aktiv	-1 448 870 760

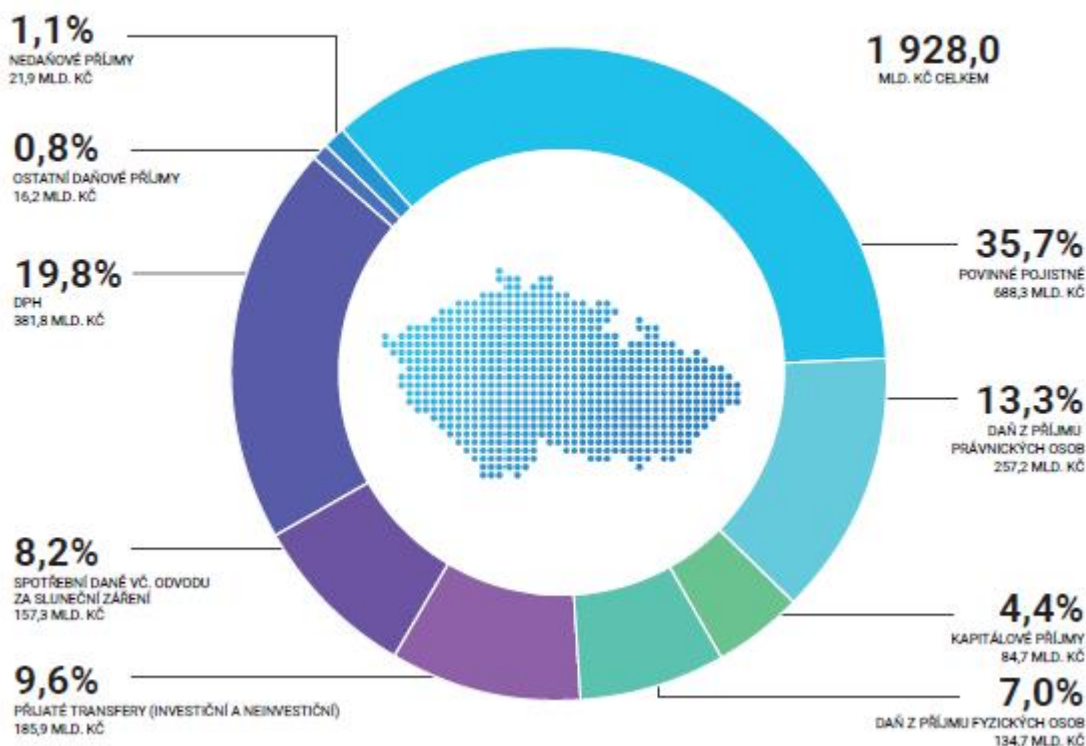
Zdroj: MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Úhrnná bilance*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

Struktura příjmů státního rozpočtu pro rok 2023 dle Ministerstva financí (viz obrázek níže) přehledně zobrazuje okruhy příjmů, jejich procentuální váhu i absolutní hodnotu. Vzhledem k potřebám této práce se exekutorské novely týkají položky výběru DPH a výběru daně z příjmů právnických osob. Výběr daně právnických osob poté bude zasažen dvěma způsoby. Prvním je přímo nižší vypočtená povinnost odvodu daně z příjmů způsobená nastavenou slevou na dani za každou zastavenou bagatelní exekuci, dle podmínek novely. Druhou je poté celkové snížení příjmů exekutorů a advokátů na základě zastavení vymáhání exekucí, které by v čase vymoženy, alespoň v částečné míře byly.

Výběr DPH je plánovaný na rok 2023 ve výši 381,8 mld. Kč a výběr daně z příjmů právnických osob poté na 257,2 mld. Kč. Tato čísla jsou důležitá pro tuto práci pro následné porovnání důležitosti výpadku příjmů na základě zmíněných novel.

Obrázek 3 Struktura příjmů státního rozpočtu

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2023 V MLD. KČ A V % CELKOVÝCH PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU

Zdroj: MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Struktura příjmů státního rozpočtu*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

3.4.2 Výdaje státního rozpočtu v kontextu exekučních řízení

Z hlediska povinnosti státu hradit výdaje se rozlišují tzv. mandatorní výdaje a kvazimandatorní výdaje.⁶¹ Naproti nim stojí tzv. nemandatorní výdaje, tedy ostatní výdaje. Největší podíl na celkových výdajích státu tvoří mandatorní výdaje, tj. výdaje, které je stát povinen ze zákona platit, představující 50-60 % celkových výdajů státního rozpočtu.⁶²

Z pohledu exekučních novel není na první pohled zřejmý dopad do žádné z těchto kategorií, protože žádná z těchto kategorií přímo neobsahuje poplatky a náhrady, které

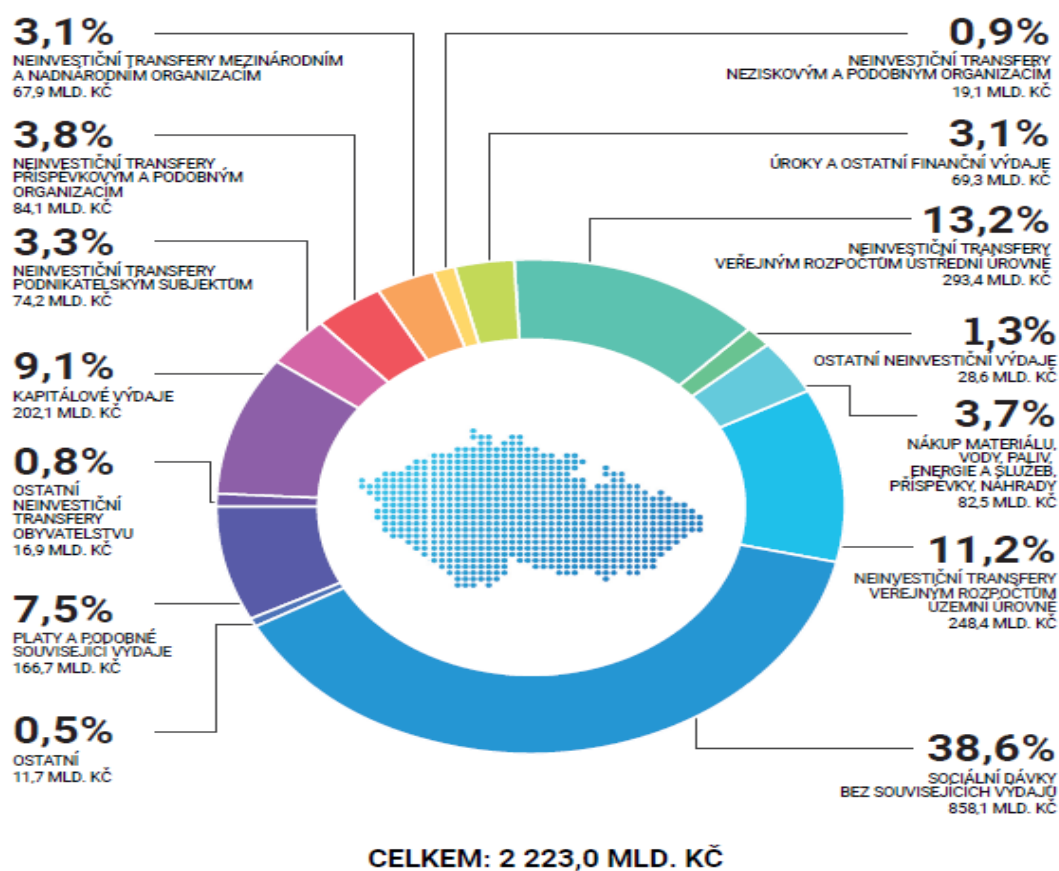
⁶¹ PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4

⁶² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní rozpočet v kostce*. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

budou na základě novely vypláceny exekutorům. V rozpočtech předchozích let tuto kapitolu také nenajdeme, jelikož byla tato zmíněná odměna, respektive náhrada nákladů exekutora vymyšlena a stanovena speciálně pro případ novel a zastavování v současné době. Nebude tedy porovnán vývoj těchto nákladů v čase, ale pouze jejich absolutní hodnota vzhledem ke zmiňovaným novelám.

Obrázek 4 Struktura výdajů státního rozpočtu

STRUKTURA VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU PODLE DRUHŮ V ROCE 2023 V MLD. KČ A % NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH SR

Zdroj: MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Struktura výdajů státního rozpočtu*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

4 Vlastní práce

V rámci části vlastní práce je identifikována obecná finanční ztráta pro státní rozpočet na jednotlivých univerzálních případech, a to s přihlédnutím k případům, kdy oprávněně zastupuje advokát, který je zároveň plátcem daně. Na těchto případech je poté znázorněná celková ztráta plynoucí z nevybraného DPH u advokáta i exekutora.

Jednotlivé kategorie jsou rozděleny dle vlastních novel, které tento výběr ovlivňují.

4.1 Odměny exekutora a odměny advokáta

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, dopad na státní rozpočet je v rámci zkoumaných novel primárně v rámci sníženého výběru DPH a případně sníženého výběru na dani právnických osob. Pro získání lepšího přehledu o jaké částky se jedná a jak byly dosaženy, je nutné zjistit, jak se počítá odměna exekutora a advokáta.

4.1.1 Odměna exekutora

Ustanovení §90 odst. 1 definuje pojem náklady exekutora v souvislosti s exekuční a další činností, které tvoří odměna a náklady exekutora a daň z přidané hodnoty, je-li exekutor jejím plátcem. Náklady exekuce tvoří jednotlivé složky, které jsou vyjmenovány v tomto ustanovení a jejichž bližší specifikace a určení jejich výše stanoví exekuční tarif.⁶³ Zákon sice ponechává prostor pro případy, kdy exekutor není plátcem DPH, takováto situace ale v praxi může nastat velmi zřídka, a to pouze při zřízení nového exekutorského úřadu, kdy prvních několik měsíců činnosti nepřesáhne exekutor hodnotu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty. V praxi poté mnohem častěji přebírá nový exekutor již zaběhlý exekutorský úřad, na základě výběrového řízení a tento úřad již sám o sobě má naakumulované případy z historie, díky kterým je úřad sám již plátcem DPH. V dalších částech práce je tedy uvažováno s tím, že 100 % exekutorů jsou plátcí DPH.

Dosud poslední změna vyhláškou č. 441/2016 Sb. s účinností od 1.7.2021 pro nově zahájená řízení snížila minimální odměnu exekutora z původní částky 3 000 Kč na 2 000 Kč. Faktickým snížením nákladů exekuce byla i změna §13 exekučního tarifu, kterou tato novelizace přinesla, kdy sníženou částku paušální náhrady hotových výdajů při dobrovolné

⁶³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 772s. ISBN 978-80-7400-855-9

úhradě ve 30denní lhůtě dle §46 zavedla i pro exekuce, kde je vymáhána i vyšší částka jak 10 000 Kč, kde byla dosud účtována plná výše paušální náhrady 3 500 Kč.⁶⁴ Takto ponížená náhrada je nově 1 750 Kč. Tyto hodnoty jsou ve vyhlášce uváděny bez DPH.

Výpočet celkové odměny exekutora se řídí vyhláškou č. 330/2001 Sb., kdy základní odměna u vymáhání peněžité částky činí:

- „do 3 000 000 Kč základu15 %,
- z přebývajících částky až do 40 000 000 Kč základu 10 %,
- z přebývajících částky až do 50 000 000 Kč základu 5 %,
- z přebývajících částky až do 250 000 000 Kč základu .. 1 %.⁶⁵
- Částka nad 250 000 000 Kč se do základu nezapočítává.

Výše uvedená odměna činí nejméně 2 000 Kč. Nad rámec této odměny se započítá ještě náhrada hotových výdajů, viz výše.

Pro potřeby této práce, respektive pro další výpočty dopadů jsou vhodné tyto dva příklady vyčíslení exekutorských nákladů, vypočtených dle exekučního tarifu:

Odměna exekutora v případě vymáhání peněžité pohledávky 1 000 Kč (tzv. bagatelní pohledávka – pro představu je to může být pohledávka z jízdy „načerno“ v MHD, nezaplacené telefonní poplatky apod.).

- Odměna exekutora v tomto případě činí 2 000 Kč
- Náhrada hotových výdajů exekuce minimálně 3 500 Kč
- DPH k výše uvedeným částkám 1 155 Kč

⁶⁴ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád – komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 784s ISBN 978-80-7400-855-9

⁶⁵ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sbíрка zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-13].

Minimální odměna se vypočítá z vymáhané pohledávky vč. příslušenství. V tomto případě by se do vymáhané částky počítala i odměna advokáta přiznaná v nalézacím řízení, ale vzhledem k nízké částce by i tak odměna exekutora dosáhla pouze výše uvedených 2 000 Kč, jakožto minimální odměny.

Celková odměna exekutora v tomto případě činí 6 655 Kč vč. DPH.

Odměna exekutora v případě vymáhání peněžité pohledávky 100 000 Kč

- Odměna exekutora v tomto případě činí 15 000 Kč
- Náhrada hotových výdajů exekuce minimálně 3 500 Kč
- DPH k výše uvedeným částkám 3 885 Kč

Celková odměna exekutora v tomto případě činí 22 385 Kč vč. DPH.

Odměna exekutora v případě vymáhání peněžité pohledávky 4 000 000 Kč.

- Odměna exekutora v tomto případě činí 15 % z 3 000 000 Kč a 10 % z 1 000 000 Kč, tzn. 450 000 Kč + 100 000 Kč -> 550 000 Kč.
- Náhrada hotových výdajů exekuce minimálně 3 500 Kč. V praxi při vymáhání takovéto pohledávky přichází v úvahu i mnoho další nákladů, například náklady za znalecké posudky (při prodeji nemovitosti nebo i např. automobilů, odtah vozidel, náklady mobiliární exekuce atd.)
- DPH k výše uvedeným částkám 116 235 Kč

Celková odměna exekutora v tomto případě činí 669 735 Kč vč. DPH.

4.1.2 Odměna advokáta

Podstatná část pohledávek zastavených zmiňovanými novelami jsou pohledávky, kde jsou oprávnění zastoupení advokátem a daný advokát je zároveň plátcem DPH. Z veřejně zjistitelných podkladů není možné získat poměr pohledávek zastoupených advokátem, který je zároveň plátce DPH. Pro účely této práce jsou proto využita data zjistitelná od jednotlivých exekutorských úřadů. Na základě dotazu, u kolika procent řízení, které exekutorský úřad vede, je oprávněný zastoupen advokátem, který je zároveň plátcem DPH, bylo zjištěno následující:

- V 83,16 % všech řízení vedených exekutorskými úřady je oprávněný zastoupen advokátem.
- V těchto případech je advokát plátcem DPH ve 96,72 % případů.

V ostatních případech jsou pohledávky předávány napřímo, ve většině případů se tak jedná o státní nebo městské instituce. Níže uvedená statistika je postavena na základě počtu řízení. Nejvíce je ovlivněna velkými oprávněnými. Většina exekucí, vedených exekutorskými úřady je v tuto chvíli vedena velkými věřiteli, typicky bankovními a nebankovními institucemi, telekomunikačními společnostmi, prodejci a distributory energií, pojišťovnami a poté věřiteli držícími pohledávky za neuhrazené jízdné. Toto všechno jsou společnosti, kterým vznikají stovky pohledávek po splatnosti měsíčně, a tak věřitelé, kteří mají jednotky pohledávek vstupují do statistik jako poměrně nevýznamná menšina.

Tabulka 1 Procentuální podíl advokátů – plátců DPH

Položky	Hodnoty
% případů zastoupených advokátem	84,66 %
z toho je plátců DPH	99,38 %

Zdroj: Vlastní tvorba. Procentuální podíl advokátů – plátců DPH. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

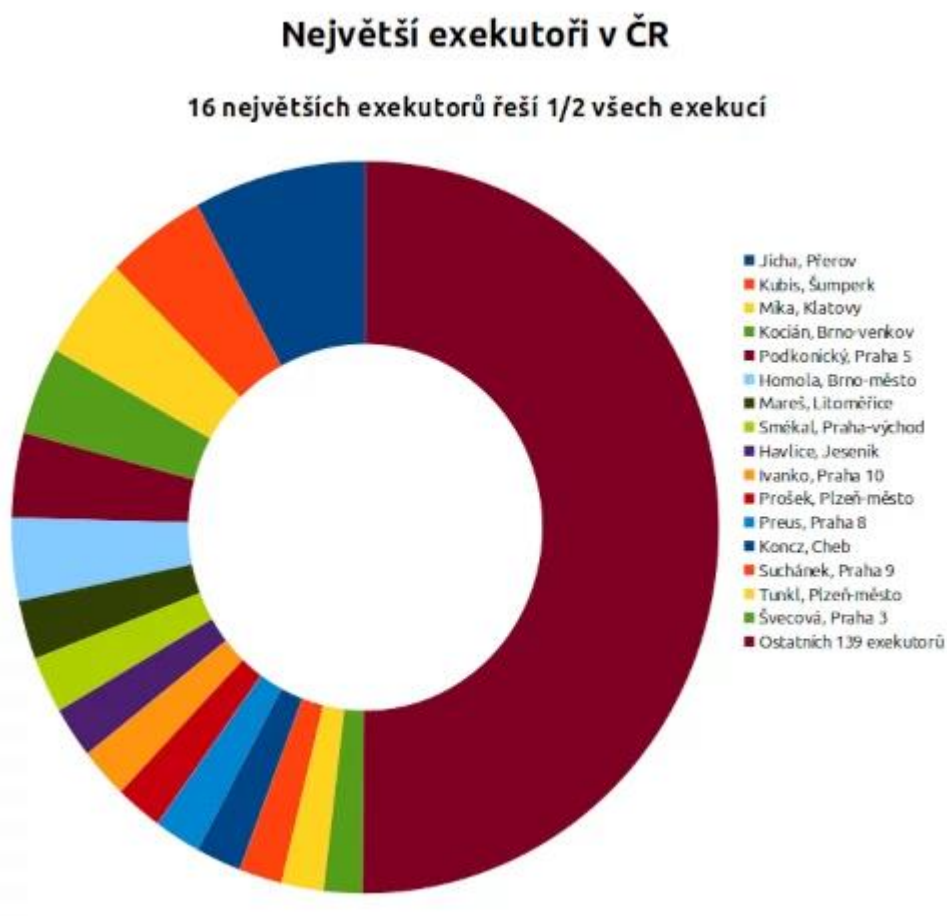
Výše uvedené hodnoty byly zjištěny na základě dotazování jednotlivých exekutorských úřadů a anonymizovaná agregovaná data přinesla tato čísla.

Na základě tohoto zjištění je nutné ověřit validitu daného vzorku vzhledem k celému trhu. Data byla sesbírána od exekutorských úřadů, které spadají do kategorie těch nejvýznamnějších, co do velikosti úřadu. Níže je uveden graf, dokládající, že 16 největších

úřadů obsluhuje stejné množství případů, jako zbylých 139 exekutorských úřadů, které mají v České republice nějaké aktivní spisy ve své správě.⁶⁶

Data popisující situaci ohledně zastoupení advokátem jsou sesbírána od úřadů, které obsluhují cca 20 % všech exekučních řízení.

Obrázek 5 Rozdělení exekutorů dle velikosti

Zdroj: OTEVŘENÁ DATA. *Data o exekucích přinesla pozitivní změnu ve společnosti*. Online. 2023, 2023-04-19. Dostupné z: <https://data.gov.cz/%C4%8D1%C3%A1nky/data-o-exekuc%C3%ADch-p%C5%99inesla-pozitivn%C3%AD-zm%C4%9Bnu-ve-spole%C4%8Dnosti>. [cit. 2024-02-15].

Vzhledem k uvedenému poměru plátců DPH mezi advokáty bude práce dále vycházet z toho, že 84,14 % případů exekučních řízení je zastoupeno advokátem, který je zároveň plátcem DPH. Tohoto čísla bylo dosaženo při vypočtení podílu plátců DPH na celkovém podílu řízení, kdy je oprávněný zastoupený advokátem. A vzhledem k tomu, že daná zjištění

⁶⁶ OTEVŘENÁ DATA. *Data o exekucích přinesla pozitivní změnu ve společnosti*. Online. 2023, 2023-04-19. Dostupné z: <https://data.gov.cz/%C4%8D1%C3%A1nky/data-o-exekuc%C3%ADch-p%C5%99inesla-pozitivn%C3%AD-zm%C4%9Bnu-ve-spole%C4%8Dnosti>. [cit. 2024-02-15].

byla vyčíslena na základě dat k cca 20 % exekučních řízení, které jsou aktuálně vedeny jako aktivní, bude toto číslo aplikováno na celkový objem exekučních řízení.

Vzorové vyčíslení dopadů

V případech, kdy je takto oprávněný zastoupen advokátem, má oprávněný nárok na úhradu nákladů advokáta povinným. Tímto se zabývá tzv. advokátní tarif, který je blíže specifikovaný Vyhláškou č. 177/1996 Sb. - vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).⁶⁷

Zjednodušeně, pakliže se oprávněný domáhá svého práva v nalézacím řízení a je úspěšný ve věci, pak v rámci rozhodnutí soudu musí povinný uhradit výlohy na nalézací řízení oprávněnému. Ve většině případů se tak jedná o úhradu soudního poplatku, a právě úhradu nákladů na advokáta dle příslušené vyhlášky.

Několik případů, o jaké náklady se jedná v rámci jednotlivých pohledávek se jedná je uvedeno níže. Náklady advokáta jsou počítány v aktuální zákonné úpravě.

Odměna advokáta na základě advokátního tarifu v případě pohledávky 1 000 Kč, tzv. bagatelní pohledávky. Pro účely výpočtu je navíc stanoveno, že se bude jednat o žalobu na tzv. ustáleném vzoru (někdy též „šablonovitá žaloba“). V těchto případech (u pohledávek do 50 tis. Kč) jsou poté náklady ještě více sníženy.

Advokátní tarif je koncipovaný jinak než exekuční tarif. Odměna advokáta se počítá za každý jednotlivý úkon, který advokát pro svého klienta provede. Možné úkony, za které může advokát požadovat náhradu nákladů po povinném jsou omezeny výčtem v dané vyhlášce. Výška každé jednotlivé odměny následně záleží na celkové výši vymáhané pohledávky.

Konstrukce běžné odměny advokáta u vymáhání peněžité pohledávky vychází z úkonů, které daný advokát provede. Výčet je uveden §11 této vyhlášky. Níže jsou uvedeny úkony, které jsou nejčastěji využity pro vyčíslení celkové odměny, včetně označení v samotném ustanovení:

⁶⁷Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sbíрка zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>. [cit. 2024-01-14].

- „b) první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem,
- d) písemné podání nebo návrh ve věci samé, výzva k plnění se základním skutkovým a právním rozbohem předcházející návrhu ve věci samé,
 - výše uvedené se často interpretuje jako 1x úkon za písemnou výzvu (výzva k úhradě dluhu před samotným podáním žaloby) a 1x samotné podání
- g) účast při úkonu správního nebo jiného orgánu, účast na jednání před soudem nebo jiným orgánem, a to každé započaté dvě hodiny,“⁶⁸

Stejně tak jsou advokátním tarifem určeny odměny advokáta v případě zastupování oprávněného v exekučním řízení, kdy u daných úkonů je sazba odměny rovna 50 % odměny v nalézacím řízení.

Nad rámec jednotlivých úkonů má advokát nárok na náhradu hotových výdajů v paušální výši.

Výsledná hodnota odměny v každém jednotlivém případě se počítá z následující sazby:

Obrázek 6 Sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby

1. do 500 Kč	300 Kč,
2. přes 500 Kč do 1000 Kč	500 Kč,
3. přes 1000 Kč do 5000 Kč	1000 Kč,
4. přes 5000 Kč do 10000 Kč	1500 Kč,
5. přes 10000 Kč do 200000 Kč	1500 Kč a 40 Kč za každých započatých 1000 Kč, o které hodnota převyšuje 10000 Kč,
6. přes 200000 Kč do 10000000 Kč	9100 Kč a 40 Kč za každých započatých 10000 Kč, o které hodnota převyšuje 200000 Kč,
7. přes 10000000 Kč	48300 Kč a 40 Kč za každých započatých 100000 Kč, o které hodnota převyšuje 10000000 Kč.

Zdroj: Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sbíрка zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>. [cit. 2024-01-14].

⁶⁸Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sbíрка zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>. [cit. 2024-01-14].

Výpočet odměny v jednotlivých případech:

Pohledávka ve výši 100 000 Kč, uplatněná v nalézacím řízení, při zastoupení oprávněného advokátem, jenž je plátcem DPH.

- Převzetí spisu, první porada, zastoupení – 1x úkon 5 100 Kč
- Písemná výzva – 1x úkon 5 100 Kč
- Podání žaloby – 1x úkon 5 100 Kč
- Režijní paušál, k výše uvedeným 3 úkonům – 3x 300 Kč
- DPH k výše uvedeným

Při zastoupení oprávněného v exekučním řízení vzniká dále nárok na odměnu:

- Převzetí případu pro exekuční řízení – 1x úkon 2 550 Kč
- Písemná výzva k plnění – 1x úkon 2 550 Kč
- Podání návrhu na zahájení řízení – 1x úkon 2 550 Kč
- Režijní paušál, k výše uvedeným 3 úkonům – 3x 300 Kč
- DPH k výše uvedeným

Celková částka odměny advokáta v daném řízení je 29 948 Kč vč. DPH.

Odměna v případě vymáhání pohledávky ve výši 4 000 000 Kč

- Celková odměna za 3 úkony v nalézacím řízení – 3x 24 300 Kč + 3x 300 Kč, bez DPH
- Celková odměna za 3 úkony v exekučním řízení – 3x 12 150 Kč + 3x 300 Kč, bez DPH

Celková odměna advokáta v daném řízení je 134 492 Kč vč. DPH

Odměna v případě vymáhání pohledávky ve výši 1 000 Kč.

U pohledávek do 50 000 Kč dochází ke komplikacím při výpočtu. Dle vyhlášky je nutné rozlišovat, zda se jedná o žaloby na ustáleném vzoru nebo nikoli. V teorii by tak odměny u složitější a individuální žaloby měly být vypočítány jinak než případy podané na ustáleném vzoru. V praxi pak ale nejčastěji záleží na interpretaci soudce, kdy tento určí, jak se mu žaloba jeví a podle toho rozhodne o nákladech. Z těchto důvodů je níže uveden případ, kdy jsou náklady vypočteny v nižší částce, dle šablonovitého podání žaloby, dle §14b této vyhlášky.⁶⁹

V občanském soudním řízení, v němž byla žalobci přiznána náhrada nákladů řízení, činí pro účely stanovení náhrady nákladů řízení sazba za každý úkon právní služby do podání návrhu na zahájení řízení včetně z tarifní hodnoty⁷⁰

Obrázek 7 Zvláštní ustanovení o náhradě nákladů

1.	do 10000 Kč	200 Kč,
2.	přes 10000 Kč do 30000 Kč	300 Kč,
3.	přes 30000 Kč do 50000 Kč	500 Kč.

Zdroj: Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že u pohledávky ve výši 1 000 Kč je odměna advokáta nastavena vyhláškou na 200 Kč + DPH (u plátců DPH), a náhrada hotových výdajů v takovémto případě je 100 Kč + DPH.

Celková odměna za nalézací řízení u takovéto pohledávky poté činí 900 Kč + DPH, tj. celkem 1 089 Kč.

U exekučního řízení je poté situace obdobná jako u vyšších pohledávek, tj. polovina odměny za úkon v nalézacím řízení. V praxi zde ale dochází k zajímavé situaci, kdy vyhláška přesně vypisuje, kterých úkonů se snížená odměna týká. Není zde ale zmíněna

⁶⁹Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>. [cit. 2024-01-14].

⁷⁰Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>. [cit. 2024-01-14].

odměna za zaslání výzvy ve věci, která je běžně označovaná jako předexekuční výzva. V běžné praxi proto dochází k tomu, že tato výzva je vypočtena podle vyhlášky bez ohledu na šablonovité podání, tj. odměna za tuto výzvu je 550 Kč + DPH, tj. 666 Kč. Při připočtení dvou ponížených odměn za úkon je poté celková odměna advokáta v exekučním řízení 1 150 Kč vč. DPH.

Dochází tak k paradoxní situaci, kdy odměna za exekuční řízení je vyšší než odměna za nalézací řízení u téže pohledávky. Dohromady je tak odměna advokáta 2 239 Kč vč. DPH, u takovéto pohledávky.

Výše uvedené výpočty a přehledy výpočtu jsou důležité pro pochopení konceptu výpočtu odměny advokáta, pro další zpracování celkových nákladů advokátů a exekutorů, které na základě novel nemohly být vymoženy, a tudíž DPH z těchto odměn nemohlo být odvedeno do státního rozpočtu.

4.2 Statistiky zastavených případů

Dále jsou v této práci uvedeny počty a případně i objemy zastavených exekučních řízení v souvislosti s jednotlivými novelami. Na základě zkoumání vzorových balíků exekučních řízení vedených v posledních více než deseti letech je dále připravena statistika vymožitelnosti případů, statistika zastavování exekucí v čase a vyčíslený potenciál vymožení, v případě, že by novely nebyly zavedeny. Tato oblast je rozdělena na základě kategorií, dle jednotlivých novel a na konci je souhrnný výpočet a predikce nákladů a ušlého výběru DPH s těmito novelami spojená.

4.2.1 Zastavování po 6/9/12 letech

V roce 2023 začali exekutoři zastavovat řízení, která splnila podmínky novely pro zastavení. Exekuční řízení, která postihuje tato novela se nazývají jako tzv. bezvýsledné exekuce. Jednotlivé případy byly vybrány na základě vyhodnocení vstupních podmínek, kterými jsou například:

- Od zahájení exekuce uběhlo více než 6 let
 - Do této doby se nezapočítává například přerušení z důvodu insolvenčního řízení atd.;

- Na spisu nebyla za tuto dobu uhrazena částka, která by pokryla alespoň minimální náklady exekuce;
- Povinný nevlastní nemovitost nebo jiný majetek, po jehož zpeněžení se dá očekávat úhrada pohledávky.

Novela exekučního řádu, která detailně popisuje všechny podmínky k výběru, zastavování a postupu u takovýchto řízení nabyla účinnosti dne 26.8.2023.⁷¹

Na základě identifikace daného případu vyzývá exekutor oprávněného s dotazem, zda chce uhradit zálohu na náklady dalšího exekučního řízení (která je obvykle ve výši 500 Kč). Pakliže oprávněný zálohu uhradit nechce, po zákonné lhůtě exekutor řízení zastaví.

Za předpokladu, že by oprávněný zálohu uhradil, pak se započne počítat nová, v tuto chvíli tříletá lhůta určená k vymožení exekuce nebo alespoň části odpovídající nákladům exekuce. Po dalších třech letech dochází opět k vyhodnocování, zda bylo za posledních 6 let na spise něčeho vymoženo. Pakliže ne, proces se zálohou se opakuje.

Takto lze řízení, kde není po povinném něčeho vymoženo prodloužit až na 12 let. Po této lhůtě již exekutor oprávněné k ničemu nevyzývá a exekuční řízení rovnou zastavuje.

Ve všech výše zmíněných případech tedy hraje roli, zda se v posledních šesti letech podařilo exekutorovi něčeho na spise vymoci. V případě, že nikoliv a zároveň oprávněný nechce uhradit zálohu, dojde k zastavení řízení.

V případech, kdy dojde k zastavení z důvodu tzv. bezvýsledné exekuce má exekutor nárok na úhradu 750 Kč + DPH u exekutorů, kteří jsou plátcí DPH, za každý jeden takto zastavený případ.⁷²

Opět se jedná o zákonnou úpravu, která výrazně ovlivňuje pohledávky, které vstoupily do fáze exekučního řízení v posledních až dvanácti letech, ale nad rámec toho i pohledávky, respektive oprávněné, kteří řeší své pohledávky ještě v nalézacím řízení.

⁷¹ JUSTICE.CZ. *Bezvýsledné exekuce*. Online. 2023, 2023-07-09. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/bezvysledne-exekuce>. [cit. 2024-02-20].

⁷² JUSTICE.CZ. *Bezvýsledné exekuce*. Online. 2023, 2023-07-09. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/bezvysledne-exekuce>. [cit. 2024-02-20].

Kupříkladu banky a nebankovní instituce promítají riziko neplatičů do cenové politiky – tzn. do výše úroků na svých půjčkách. Do těchto sofistikovaných kalkulací na oddělení Risk managementu jsou započítány i predikce úspěšností v mimosoudním, nalézacím i exekčním řízení. Na základě historických dat počítají bankovní i nebankovní instituce s úspěšností vymáhání, která je touto zákonnou úpravou výrazně ovlivněna – protože je omezena na 6 let u všech starých smluv i u těch nově vzniknutých.

Obdobný zásah je vidět i u subjektů, které pohledávky nakupují a také počítají s pravděpodobností vymožení – i u těchto subjektů je zásadním způsobem zasaženo do historických obchodů.

Stejně tak má a bude mít tato novela dopad na státní rozpočet, protože u mnohých exekčních řízení je doba šesti let velmi krátká pro vymožení pohledávky – hlavně v případech, kdy má povinný 2 a více exekucí, které řádně splácí. I v takovém případě se druhá exekuce zastaví, jelikož povinný řádně a pravidelně splácí jinou pohledávku a tuto, druhou v pořadí, by začal splácet později.

Níže uvedená data a propočty tyto predikce potvrzují a číselně dokreslují.

Vzhledem k tomu, že tato novela nabyla účinnosti teprve 26.8.2023, není k dnešnímu dni žádná oficiální statistika počtu zastavených případů. Pro účely této práce bude tedy počítáno se vzorovým portfoliem, u kterého bylo možné sledovat historii i detailní vývoj v čase. Toto portfolio bude poté statisticky rozšířeno, vzhledem k oficiálním počtům zastavených exekucí v roce 2023 a očekávaném zastavování v dalších letech.

Data pro propočty zastavených exekucí

Pro přesnější představu jsou v této práci použity propočty vycházejícího ze vzorku exekčních řízení agregovaných od advokátní kanceláře a dalších společností specializujících se správou a vymáhání pohledávek.

Níže uvedená statistika v sobě obsahuje soubor pohledávek, který se skládá ze:

- Úvěrů bankovních domů se zástavním právem
- Úvěrů bankovních domů bez zástavního práva

- Úvěrů nebankovních společností
- Kontokorenty
- Kreditní a revolvingové karty
- Přecerpané běžné účty
- Účelové půjčky
- Hotovostní úvěry
- Pohledávky energetických společností
- Pohledávky telekomunikačních společností
- Pohledávky za neuhrazené jízdné
- Pohledávky z B2B segmentu – nezaplacené služby
- Pohledávky mezi fyzickými osobami – zápůjčky apod.
- Pohledávky pojištěnoven vůči klientům a zprostředkovatelům

Jedná se tedy o celkově komplexní skupinu pohledávek, která se svým složením blíží složení celého exekučního trhu. Typy pohledávek, jako například pohledávky za dlužné výživné, daňové pohledávky atd. zároveň nejsou postiženy novelou, takže je do statistiky nemusíme uvažovat.

Do statistiky vstupuje více než 46 000 aktivních exekučních řízení, na které mají dopad výše uvedené novely. Z tohoto souboru pohledávek splňuje podmínky zastavení tzv. bezvýsledných exekucí 28 225 ks. Jedná se o portfolio exekucí, kde průměrná doba exekuce činí 7 let. Z tohoto pohledu vyplývá, že více než 61 % všech exekucí, které jsou vedeny více než 7 let bude zastaveno jako bezvýsledná exekuce, bude za ně státem uhrazena paušální náhrada exekutorovi a nebude umožněno pokračování exekuce směřující k vymožení.

Tabulka 2 Počet zastavených řízení starších 7 let

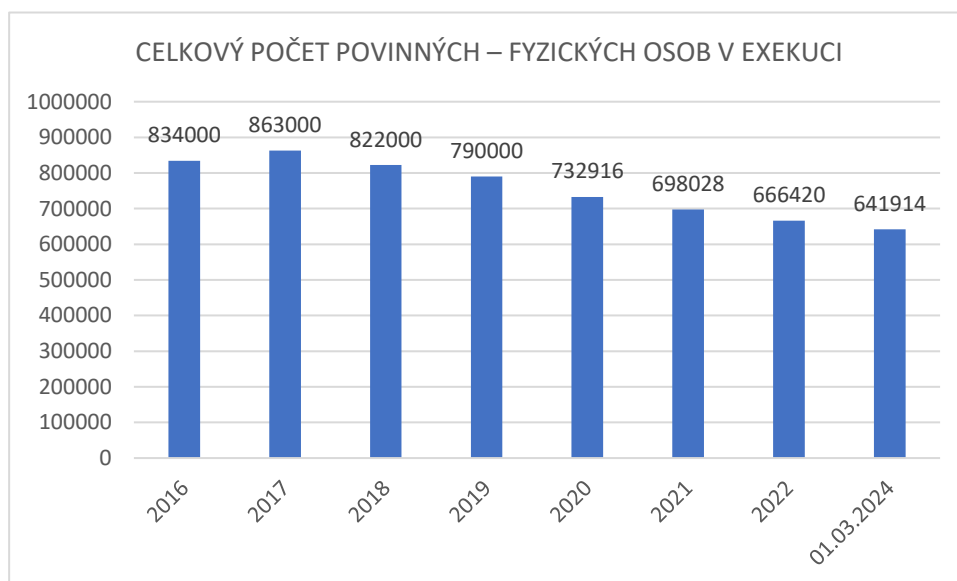
Položky	Hodnoty
Počet řízení	46288
Počet zastavení	28225

Zdroj: Vlastní tvorba. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Vývoj exekučních řízení v čase

Vlivem všech novel došlo k výrazné změně množství aktivních exekučních řízení. Veřejně dostupná data neumožňují identifikaci jednotlivých řízení a důvody vzniku a zastavení, proto bude tato práce dále vycházet z vlastních dat, které budou projektovány na celková čísla, které prezentuje Exekutorská komora. Dle dat exekutorské komory klesá celkový počet fyzických osob v exekuci již několik let, přesněji od roku 2017. V roce 2017 kulminoval počet fyzických osob v exekuci na čísle 863 000 a od té doby setrvale číslo klesá, až k 641 914 povinných fyzických osob k 1.3.2024.

Obrázek 8 Graf počtu povinných fyzických osob v exekuci

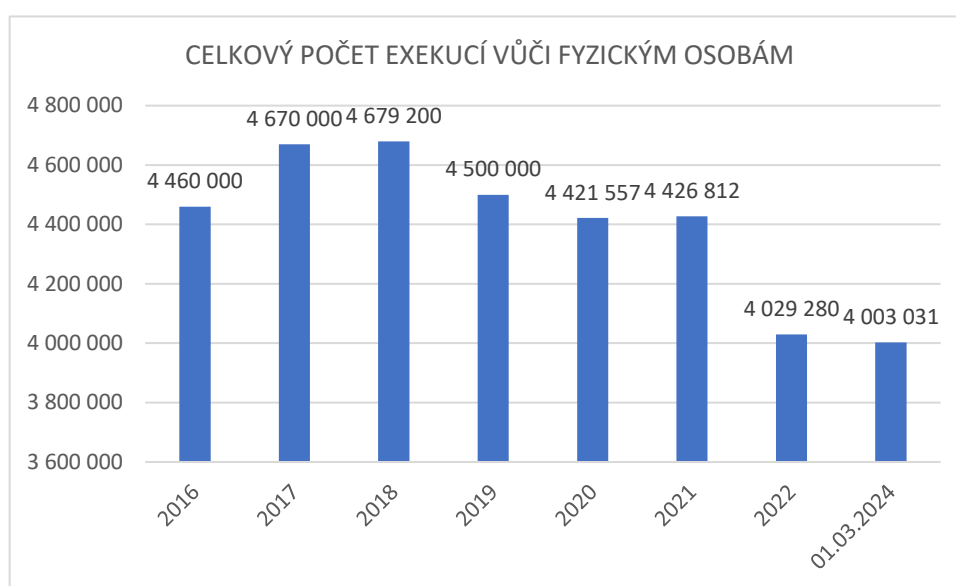

Zdroj: Vlastní zpracování, EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Graf počtu povinných fyzických osob v exekuci*. Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky/celkove-povinnych.html>. [cit. 2024-03-05].

Stejný trend je vidět i u statistiky, které zahrnuje celkový počet exekučních řízení, vedených proti fyzickým osobám. Zde dosáhl počet maxima v roce 2018 na 4 679 200

exekucích a současný stav k 1.3.2023 je tak 4 003 031 exekucí. Zásadní propad je tak vidět již na datech v roce 2022, kdy je pokles aktivních exekučních řízení o více než 400 000. Toto skokové snížení je dáno převážně zastavením tzv. bagatelních exekucí. Data k roku 2023, respektive dopočtená data k 1.3.2024 již ukazují stagnaci vzhledem k roku 2022. Další trend bude opět mírným poklesem až stagnací, jelikož bagatelní exekuce jsou již zastaveny a nyní bude mít na počet exekučních řízení vliv hlavně zastavování bezvýsledných exekucí po 6/9/12 letech exekučního řízení.

Obrázek 9 Graf počtu exekučních řízení za fyzickými osobami

Zdroj: Vlastní zpracování, EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Graf počtu exekucí vůči fyzickým osobám*.
 Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z:
<https://statistiky.ekcr.info/statistiky/celkove-exekuci.html>. [cit. 2024-03-05].

Pro následné vyhodnocování je nutné brát v potaz i počty nově zahajovaných exekučních řízení. V tuto chvíli jsou dostupná data za rok 2022, která odhalují, že v roce 2022 bylo zahájeno 445 526 exekučních řízení. V tomto případě do statistiky vstupují jak fyzické, tak právnické osoby. Toto číslo je v porovnání s roky po finanční krizi výrazně nižší, z pohledu posledních několika let se jedná o průměrné číslo.

Obrázek 10 Zahájené a Ukončené exekuce 2022

Zdroj: EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Graf počtu zahájených a ukončených exekucí*. Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/media/statistiky-list-iii-zahajene-ukoncene-1.pdf>. [cit. 2024-03-05].

Obrázek 11 Zahájené a ukončené exekuce 2018-2021

Rok	Nařízené exekuce	Nápad žádosti o pověření	Ukončené exekuce
2018	↘ 499 663	↘ 502 407	↗ 540 000
2019	↗ 508 087	↗ 504 994	↗ 545 000
2020	↘ 409 627	↘ 417 302	↘ 510 000
2021	↗ 459 319	↗ 445 620	↘ 430 000

Zdroj: EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Graf počtu zahájených a ukončených exekucí*. Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/media/statistiky-list-iii-zahajene-ukoncene-1.pdf>. [cit. 2024-03-05].

Vymožitelnost pohledávek v čase

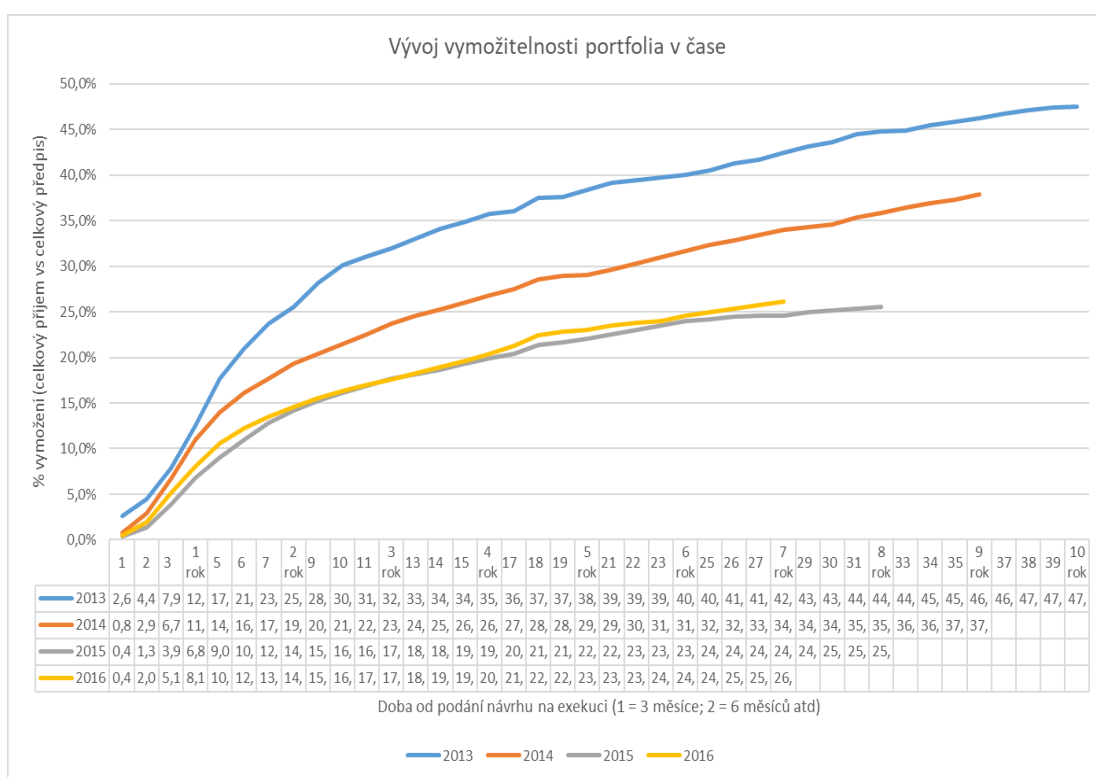
Aby bylo možné predikovat ztrátu způsobenou zastavením případů po šesti letech v exekuci, je nutné provést analýzu vymožitelnosti v čase u souboru pohledávek.

U níže uvedeného grafu je porovnávána vymožená částka v exekuci vůči částce předpisu k vymožení dané exekuce. Zjednodušeně se jedná o procentuální podíl vymoženosti pohledávky v čase. Časovou osu zde tvoří kvartály, kdy bodem 0 je měsíc, ve kterém bylo podán návrh na zahájení exekuce. Zkoumaný vzorek obsahuje cca 52 000 exekučních řízení. Data nejsou nijak očišťována o úmrtí a insolvenční řízení, takže výsledným obrázkem je čistá vymožitelnost za exekuční řízení v čase.

Jedná se o balík portfolia tvořený bankovními úvěry nezajištěnými zástavou, pohledávkami za telekomunikační služby, pohledávkami dodavatelů energií a pohledávkami za neuhrazené jízdné. U zkoumaného vzorku byla exekuční řízení zahajována mezi lety 2013 a 2016.

U sledovaného portfolia vychází, že nárůst vymožené částky mezi 6 a 7 rokem od zahájení exekučního řízení je 1,8 % z vymáhané částky. Na sledovaném portfoliu, včetně očekávané predikce by tak mezi 6 a 10 rokem bylo vymoženo až 7,5 % z předepsané částky.

Obrázek 12 Vymožitelnost pohledávek v čase

Zdroj: Vlastní zpracování. *Vývoj vymožitelnosti portfolia v čase*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Z další statistiky ze stejného sledovaného portfolia vyplývá, že pohledávky, které jsou v exekučním řízení hrazeny, jsou zcela uhrazeny v průměru za 37 měsíců. A to se týká stejně tak pohledávek, které jsou rozplaceny na začátku exekučního řízení, i těch, které začaly být hrazeny po více než šesti letech.

U uvedeného balíku exekučních řízení, zahájených v roce 2013 je tak celkový podíl spisů, které byly rozplaceny mezi šestým a desátým rokem 5,99 %. U dalších ročníků je uvedena predikce, protože u roků 2014-2016 ještě nebylo dosaženo 10 let sledování daného

portfolia. Predikcí jednotlivých balíků tak vychází, že mezi 6 a 10 rokem v exekuci je rozplaceno 4,74 %-6,13 % všech spisů. Všechny tyto spisy by tak byly v případě nezaplacení zálohy zastaveny novelou a takto vymožené plnění by nebylo roz distribuováno mezi exekutory, advokáty a oprávněné. Takže by z těchto prostředků ani nebylo uhrazeno sledované DPH, a navíc u každého takového případu má naopak exekutor nárok na náhradu nákladů řízení ve výši 750 Kč + DPH, kterou hradí stát.

Obrázek 13 Podíl exekučních řízení rozplacených mezi 6 a 10 rokem exekuce

Rok zahájení exekučního řízení	Počet zahájených řízení	Rozplaceno mezi 6 a 10 rokem v exekučním řízení	% rozplacení
2013	7842	470	5,99 %
2014	14230	675	4,74 %
2015	15364	942	6,13 %
2016	14886	875	5,78 %

Zdroj: Vlastní zpracování. Podíl exekučních řízení rozplacených mezi 6 a 10 rokem exekuce. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

4.2.2 Vyčíslení dopadů zastavování po 6/9/12 letech

Z níže uvedené statistiky, z vlastního portfolia vyplývá následující. Pro bezvyslednost je zastaveno 60,9 % exekucí starších 7 let. U takového průměrného exekučního řízení je odpuštěno dlužníkovi více než 140 000 Kč (průměrná výše pohledávky vč. příslušenství a odměna exekutora v daném řízení). Z této částky je odměna advokáta dle aktuálního tarifu 22 761 Kč vč. DPH na jednotlivý případ. Odměna exekutora poté 21 586 Kč vč. DPH. U takového spisu je tedy odpuštěno DPH ve výši 7 697 Kč.

Oproti tomu je k danému spisu ještě nutné připočíst náklad ve výši 750 Kč + DPH, který slouží jako náhrada nákladů exekutorovi za zastavení takovéto pohledávky.

Tabulka 3 Vyčíslení dopadů zastavení bezvýsledných exekucí

Položky	Hodnoty
Počet řízení	46288
Průměrná výše pohledávky - jistina	66 625 Kč
Průměrná výše pohledávky vč. příslušenství	118 896 Kč
Počet zastavení*	28225
Náklady AK / případ	22 761 Kč
z toho DPH	3 951 Kč
Náklady exekutora / případ	21 586 Kč
z toho DPH	3 746 Kč

Zdroj 1: Vlastní zpracování. *Vyčíslení dopadů zastavení bezvýsledných exekucí*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Zdroj 2: Vlastní zpracování. Výpočtu nákladů dle Vyhlášek Vyhláška č. 177/1996 Sb Advokátní tarif a Vyhláška č. 330/2001 Sb. Exekutorský tarif

Výše uvedená statistika již počítá s tím, že oprávněný má možnost zaplacením zálohy na náklady exekuce oddálit zastavení daného exekučního řízení. Z dat od 26.8.2023, kdy je možné takovéto zálohy hradit vyplývá, že oprávnění této možnosti využívají v 0,91 % případů.

Tabulka 4 Placení záloh dalšího pokračování exekuce

Položky	Hodnoty
Zastaveno	18550
Zaplacen poplatek	171
Procentuální využití úhrady poplatku	0,91 %

Zdroj: Vlastní tvorba. *Placení záloh dalšího pokračování exekuce*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Z celkového potenciálu zastavení bude odpočítáno výše uvedených 0,91 % případů, kdy je pravděpodobné zaplacení poplatku za pokračování vedení exekučního řízení o další 3 roky.

Vyčíslení po všech proměnných

Na základě uvedených dat z připravených statistik a s využitím oficiálních dat Exekutorské komory ČR jsou níže uvedeny výsledky ročních dopadů na zastavování bezvýsledných exekucí.

Tato novela bude mít dopad na všechny v současné době aktivní exekuční řízení. A to i na ty, které budou v budoucnosti zahájeny, jelikož na rozdíl od ostatních novel, které jsou v této práci řešeny, nejsou tyto omezeny jednorázově na nějakou konkrétní skupinu případů.

Níže vyčíslené dopady jsou tak připraveny za předpokladu stabilního vývoje počtu exekučních řízení, které se v posledních pěti letech příliš nemění. V daném případě se dá předpokládat, že uvedené dopady budou v obdobné výši již každý další rok.

S přihlédnutím k průměrnému počtu nově zahájených exekučních řízení ve výši 505 000 ks ročně se na základě průměrných historických výsledků zastaví cca 61 % těchto řízení pro bezvýslednost po 6 letech. U části takovýchto případů bude oprávněný hradit zálohu pro pokračování řízení (současná data zatím hovoří o 0,91 % případů). Na základě tohoto zastavování bude reálně zastaveno 304 746 ks exekučních řízení a u těchto budou mít exekutoři nárok na náhradu ve výši 276 557 304 Kč, vč DPH. Obdobná částka tak bude nákladem zastavování bezvýsledných exekucí po každý další rok.

Tabulka 5 Náhrady exekutorům - bezvýsledné exekuce

Položky	Hodnoty
Počet ukončených řízení - průměr ročně	505000
Poměr případů zastavených pro bezvýslednost	61 %
Počet případů k zastavení po 6. roce	307545
Nezastaveno z důvodu zaplacení poplatku	0,91 %
Celkem k zastavení	304746
Náhrada nákladů exekutorovi	276 557 304 Kč

Zdroj 1: Vlastní tvorba. Data z: EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Počet ukončených řízení*. Online. In: Statistika. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/media/statisticky-list-iii-zahajene-ukoncene-1.pdf>. [cit. 2024-03-05].

Zdroj 2: Vlastní tvorba. Počty a poměry případů zastavených řízení. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Na základě historických dat je dále ověřeno, že v případě pokračování exekučních řízení déle než 6 let bez úhrady, je dalších 5,44 % ze všech případů rozplacených a následně uhrazených v dalších 2 až 3 letech.

Tabulka 6 Rozplacenost v 6.-10. roce exekuce

Položky	Hodnoty
Ročně zastavených případů	304746
Rozplacenost v 6.-10. roce (4,74%-6,13%)	5,44 %
Případy, které by byly rozplaceny v 6.-10. roce	16578

Zdroj: Zdroj 1: Vlastní tvorba. Data z: EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Počet zastavených řízení*. Online. In: Statistika. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/media/statisticky-list-iii-zahajene-ukoncene-1.pdf>. [cit. 2024-03-05].

Zdroj 2: Vlastní tvorba. Rozplacenost v čase. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Za předpokladu, že by těchto 16 578 případů (ročně) nebylo zastaveno, můžeme určit celkovou ztrátu ve formě nevybraných částek na DPH, a navíc uhrazených nákladů za náhrady exekutorským úřadům.

Při poměru 84,14 % případů zastoupených advokátem, který je plátcem DPH a vymožení těchto spisů v následujících 3 letech by státní rozpočet obdržel 52 252 573 Kč na DPH. To díky propočtům průměrné exekuce v předchozí kapitole.

Takovouto hodnotu můžeme jako ztrátu počítat pro každý další rok, protože je počítána z průměrného nápadu nových exekučních řízení a jejich vývoji po 6 letech od zahájení exekučního řízení.

Tabulka 7 Příjem na DPH u případů při nezastavení exekucí

Položky	Hodnoty
Případy, které by byly rozplaceny v 6.-10. roce	16578
Poměr řízení, kdy je oprávněný zastoupen advokátem, plátcem DPH	84,14 %
Průměrná částka DPH / případ	3 746 Kč
Celkem na DPH / případ	52 252 573 Kč

Zdroj 1: Vlastní tvorba. *Rozplacenost v čase*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Zdroj 2: Vlastní tvorba. *Agregovaná data získaná od exekutorských úřadů k zastupování oprávněných advokátů*.

Zdroj 3: Vlastní zpracování. Výpočtu nákladů dle Vyhlášek: Vyhláška č. 177/1996 Sb. Advokátní tarif a Vyhláška č. 330/2001 Sb. Exekutorský tarif

Celkové náklady na tuto novelu jsou tedy:

- 276 557 304 Kč jako roční náhrady exekutorům za zastavené případy bezvýsledných exekucí
- 52 252 573 Kč jako roční snížení výběru DPH u advokátů oprávněných a exekučních úřadů. A to jelikož dochází k zastavení i případů, které by byly v příštích 3 letech vymoženy.

4.2.3 Zastavování bagatelních exekucí

Podle dat exekutorské komory bylo v průběhu roku 2022 zastaveno cca 450 000 exekucí⁷³ z důvodu takzvané bagatelní exekuce. Jedná se o spisy, kde jistina dluhu byla maximálně 1 500 Kč a za poslední tři roky nedošlo v exekučním řízení k úhradě žádné částky. Zákonodárci tak považovali dané pohledávky za nevymahatelné jedním rozhodnutím tak ukončili výše zmíněných cca 450 000 exekučních řízení.

U daných zastavených řízení navíc zákonodárci nastavili kompenzace pro exekutorské úřady i samotné oprávněné. Přímý dopad na rozpočet České republiky je tak jednoduše odvoditelný z těchto kompenzací a následné nevybrané DPH u případů, kdy by byly spisy v čase rozplaceny a uhrazeny, také ovlivní dopad a rozpočet.

Z veřejně dohledatelných zdrojů není možné zjistit přesné číslo zastavených pohledávek, ani hodnotu odpuštěné jistiny či předepsaného příslušenství. Pro potřeby této práce jsou tak využita agregovaná data společností a advokátní kanceláře zabývající se správou pohledávek.

Ze zkoumání 13 375 ks exekucí, které byly zastaveny z důvodu této novely vyplývá, že průměrná pohledávka měla hodnotu odpuštěné jistiny 944 Kč. Takováto pohledávka v exekuci měla v den zastavení hodnotu 6 899 Kč pro oprávněného (daná částka obsahuje jak jistinu, tak odměnu advokáta a DPH a nezaplacené soudní poplatky). DPH na takovéto

⁷³ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *Statistiky EK ČR 2022: Snížení počtu exekucí i dlužníků, vliv mělo především zastavování bagatelních exekucí*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3039-statistiky-ek-cr-2022-snizeni-poctu-exekuci-i-dluzniku-vliv-melo-predevsim-zastavovani-bagatelnich-exekuci?w=>. [cit. 2024-02-01].

pohledávce bylo 973 Kč u odměny advokáta a 420 Kč u minimální odměny exekutora. Následná sleva na dani z příjmů oprávněného činí 283 Kč za každou takovou pohledávku.

Tabulka 8 Portfolio zastavených bagatelních exekucí

Položky	Hodnoty
Počet zastavených řízení (bagatelní exekuce)	13375
Odpuštěná jistina	12 625 178 Kč
Odpuštěné příslušenství	79 655 238 Kč
Z toho odměna advokáta	75 020 705 Kč
Z toho DPH	13 020 122 Kč
Sleva na dani celkem	3 787 553 Kč

Průměrná odměna advokáta	5 609 Kč
Z toho DPH	973 Kč
Průměrná odměna exekutora	4 235 Kč
Z toho DPH	735 Kč
Průměrná sleva na dani	283 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba. *Zastavení bagatelních exekucí ve vlastní správě*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Paušální odměna pro exekutora, respektive náhrada vyplacena státem odpovídá částce 30 % z paušálních hotových výdajů, tedy 1 050 Kč + DPH. Místo toho, aby tedy stát v případě vymožení pohledávky získal DPH ve výši 735 Kč od exekutora, tak uhradí náhradu 1 270,50 Kč vč. DPH za každou jednotlivou pohledávku.

4.2.4 Vyčíslení dopadů zastavování bagatelní exekuce

Z výše uvedených propočtů na jednu pohledávku zastavenou v rámci „bagatelních exekucí“ je tak možné odvodit celkovou odpuštěnou částku v jednotlivých kategoriích a následně i náhradu exekutorovi a oprávněnému. Náhrady v těchto výších jsou pevně dány, protože je na ně nárok ze zákona, stát tedy vyplatí cca 571 725 000 Kč vč. DPH exekutorům jako náhradu hotových výdajů. Tato náhrada se vyplácí postupně, každému exekutorovi zvlášť dle rozhodnutí soudu, kdy došlo k zastavení exekuce z daného důvodu.

Oprávnění mají následně nárok na slevu z daně z příjmu ve výši 127 350 000 Kč. Ze zkušenosti s daňovou optimalizací právnických i fyzických osob je možné predikovat, že sleva na dani bude uplatněna v částce, která se bude této maximální hodnotě velice blížit – jinými slovy si ji oprávnění nenechají ujít.

Potenciálně vymožené DPH ve výši více než 768 mil. Kč není možné započíst do ztráty státního rozpočtu celé, nýbrž není možné počítat s tím, že by tyto pohledávky byly v čase zcela vymoženy.

Tabulka 9 Bagatelní exekuce – celkový náklad státního rozpočtu

Položky	Hodnoty
Počet zastavených exekučních řízení	450000
odpuštěné DPH / případ	1 708 Kč
sleva na dani oprávněný / případ	283 Kč
náhrada exekutorovi / případ	1 271 Kč
odpuštěné DPH celkem	768 810 191 Kč
sleva na dani oprávněný celkem	127 350 000 Kč
náhrada exekutorovi celkem	571 725 000 Kč
Celkem	1 467 885 191 Kč

Zdroj 1: Vlastní tvorba. *Zastavení bagatelních exekucí ve vlastní správě*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Zdroj 2: Vlastní tvorba. Data k počtu zastavených exekucí: EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Graf počtu zahájených a ukončených exekucí*. Online. In: Statistika. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/media/statisticky-list-iii-zahajene-ukoncene-1.pdf>. [cit. 2024-03-05].

Zastavovány byly všechny exekuce, které splnily podmínky, tj.- exekuce, které byly starší než tři roky. Novela tedy necílila pouze na letité exekuce, ale i na ty poměrně čerstvé, tříleté. Pro zjištění potenciálu vymožení takto zastavených pohledávek byla vytvořena následující statistika. Ze vzorku případů v exekuci, které splňují podmínky definice bagatelní exekuce, byly vybrány ty, které by v případě současného znění novely byly v minulosti také zastaveny, ale nakonec byly v čase rozplaceny a celkově uhrazeny. Z vybraného portfolia 55 043 ks exekucí bylo 47 551 exekucí, které historicky zažily období, kdy byly 3 roky bez jediné platby. Z těchto případů bylo ale následně 5 988 ks exekucí zcela dohrazeno. Z daného vzorku případů tedy 12,58 % exekucí, které by historicky spadaly do definice bagatelní a k zastavení bylo nakonec kompletně vymoženo.

Tabulka 10 Rozplacenost případů bagatelních exekucí

Položky	Hodnoty
Celkový počet zkoumaných exekucí	55043
Počet exekucí, kde nebylo plněno >3 roky	47551
Z toho počet, kde byla exekuce nakonec zcela uhrazena	5988
% případů celkově uhrazeno	12,58 %

Zdroj: Vlastní tvorba. *Placení exekucí v čase*. Vlastní šetření u uvedených subjektů.

Můžeme tedy očekávat predikovat, že v případě budoucího vývoje, který by byl obdobný historické zkušenosti, z celkového předpisu DPH ve výši více než 768 mil. Kč by bylo 96 716 322 Kč na DPH vymoženo a odvedeno.

Celkový náklad akce „bagatelní exekuce“ tedy činí 795 776 515 Kč.

Tabulka 11 Celkový náklad "bagatelní exekuce"

Položky	Hodnoty
Odpuštěné DPH, které by bylo vymoženo	96 701 515 Kč
Sleva na dani Oprávněný	127 350 000 Kč
Náhrada nákladů exekutorům	571 725 000 Kč
Celkem	795 776 515 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba. Data získaná z předchozích výpočtů této práce.

4.2.5 Zastavování – Milostivá léta

Z dat, které zveřejnila exekutorská komora je patrné, že v první vlně milostivého léta bylo úspěšně řešeno 42 000 exekucí (což odpovídá 15 000 povinným) a v druhém to byl již pouze zlomek, kdy se povinní pokusili o zastavení exekuce pouze ve 9 104 případech.⁷⁴

Z výše uvedených dat dále vyplývá, že o Milostivé léto mohlo být požádáno u cca 1,3 mil. aktivních exekučních řízení, takže celková úspěšnost akce je cca 4,2 % ze zamýšleného potenciálu.

⁷⁴ EXEKUTORSKÁ KOMORA. *EK ČR: Milostivé léto využili lidé s nižším počtem exekucí, stát „odpustil“ více než jednu a půl miliardy na příslušenství*. Online. Exekutorská komora. 24.3.2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2943-ek-cr-milostive-letu-vyuzili-lide-s-nizsim-poctem-exekuci-stat-odpustil-vice-nez-jednu-a-pul-miliardy-na-prislusenstvi?w=>. [cit. 2024-02-15].

V obou případech bylo dohromady odpuštěno příslušenství v hodnotě 1,92 mld. Kč a dlužníci naopak uhradili jistinu a náhradu exekutorovi v sumě 390 mil. Kč v případě první vlny a 120 mil. Kč v případě druhé vlny.⁷⁵

Z podmínek milostivého léta vychází, že dlužníci museli uhradit jistinu dluhu a následně paušální náhradu exekutorovi (750 Kč + DPH v případě milostivého léta I a 1 500 Kč + DPH v případě milostivého léta II)

Na základě oficiálních čísel a za předpokladu, kdy očekáváme, že advokáti v daných případech zastupovali oprávněné a jsou plátcí DPH a exekutorovi byla uhrazena tato částečná paušální náhrada, vychází propočty následovně:

- Milostivé léto I

Průměrné exekuční řízení, zastavené v rámci akce Milostivé léto I bylo vedeno vůči dlužné částce na jistině ve výši 14 000 Kč. Po zaplacení jistiny a paušálního poplatku ve výši 750 Kč + DPH bylo odpuštěno příslušenství cca 37 000 Kč. Pro výpočet jednotlivých složek je vycházeno z aktuální právní úpravy. Tato úprava stanovuje nižší odměny exekutorovi i advokátovi oproti historii, ale z veřejně dostupných dat není možné získat přehled za jednotlivá řízení ani poměr řízení prisouzených ve staré vs. nové úpravě. Propočet tedy počítá s tím, že vyčíslená hodnota je spíše nižší, vzhledem k uvedeným vlivům.⁷⁶

Za tohoto předpokladu byla na průměrné pohledávce Milostivého léta I před samotným ukončením vyčíslena odměna exekutora ve výši 7 986 Kč vč. DPH a odměna advokáta 3 425 Kč vč. DPH.

Odměna advokáta byla dlužníkovi odpuštěna celá a odměna exekutora byla stanovená paušálně, tzn. odpuštěno bylo průměrně 7 078,50 Kč vč. DPH. Čistě na DPH tak bylo dlužníkovi odpuštěno 1 823 Kč.

⁷⁵ ADVOKÁTNÍ DENÍK. EK ČR: *Druhého kola milostivého léta využil jen zlomek dlužníků*. Online. 2023, 22.2.2023. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/02/22/exekutorska-komora-cr-druheho-kola-milostiveho-leta-vyuzil-jen-zlomek-dluzniku/>. [cit. 2024-02-15].

⁷⁶ EXEKUTORSKÁ KOMORA. EK ČR: *Milostivé léto využili lidé s nižším počtem exekucí, stát „odpustil“ více než jednu a půl miliardy na příslušenství*. Online. Exekutorská komora. 24.3.2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2943-ek-cr-milostive-letu-vyuzili-lide-s-nizsim-poctem-exekuci-stat-odpustil-vice-nejednu-a-pul-miliardy-na-prislusenstvi?w=>. [cit. 2024-02-15].

Tabulka 12 Milostivé léto I – nevymožené DPH

Milostivé léto I	hodnoty
zastaveno případů	42000
průměrná výše uhrazené jistiny	14 000 Kč
paušální náhrada exekutora	750 Kč
DPH vybrané na paušální náhradě	158 Kč

průměrné odpuštěné příslušenství	37 000 Kč
Původní průměrná odměna exekutora vč. DPH*	7 986 Kč
z toho DPH	1 386 Kč
Nevymožená část DPH	1 229 Kč
průměrná odměna advokáta v daném řízení, vč. DPH**	3 425 Kč
z toho DPH	594 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba. Data z: EXEKUTORSKÁ KOMORA. EK ČR: *Milostivé léto využili lidé s nižším počtem exekucí, stát „odpustil“ více než jednu a půl miliardy na příslušenství*. Online. Exekutorská komora. 24.3.2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2943-ek-cr-milostive-letu-vyuzili-lide-s-nizsim-poctem-exekuci-stat-odpustil-vice-nez-jednu-a-pul-miliardy-na-prislusenstvi?w=>. [cit. 2024-02-15].

- Milostivé léto II

Analogicky k případu Milostivého léta I vychází výpočet ze stejných předpokladů u odpuštění části pohledávek u Milostivého léta II, kde o odpuštění požádalo cca 9 100 dlužníků a průměrně byla uhrazena částka 13 000 Kč na jistině dluhu.⁷⁷

U průměrné pohledávky Milostivého léta II před samotným ukončením byla vyčíslena odměna exekutora ve výši 6 534 Kč vč. DPH a odměna advokáta 3 401 Kč vč. DPH.

Odměna advokáta byla dlužníkovi odpuštěna celá a odměna exekutora byla stanovená paušálně, tzn. odpuštěno bylo průměrně 4 719 Kč vč. DPH. Čistě na DPH tak bylo dlužníkovi odpuštěno 1 409 Kč.

⁷⁷ EXEKUTORSKÁ KOMORA. EK ČR: *Milostivé léto využili lidé s nižším počtem exekucí, stát „odpustil“ více než jednu a půl miliardy na příslušenství*. Online. Exekutorská komora. 24.3.2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2943-ek-cr-milostive-letu-vyuzili-lide-s-nizsim-poctem-exekuci-stat-odpustil-vice-nez-jednu-a-pul-miliardy-na-prislusenstvi?w=>. [cit. 2024-02-15].

Tabulka 13 Milostivé léto II – nevyhozené DPH

Milostivé léto II	hodnoty
zastaveno případů	9100
průměrná výše uhrazené jistiny	13 000 Kč
paušální náhrada exekutora	1 500 Kč
DPH vybrané na paušální náhradě	315 Kč

průměrné odpuštěné příslušenství	43 000 Kč
Původní průměrná odměna exekutora vč. DPH*	6 534 Kč
z toho DPH	1 134 Kč
Nevyhozená část DPH	819 Kč
průměrná odměna advokáta v daném řízení, vč. DPH**	3 401 Kč
z toho DPH	590 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba. Data z: ADVOKÁTNÍ DENÍK. EK ČR: *Druhého kola milostivého léta využil jen zlomek dlužníků*. Online. 2023, 22.2.2023. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/02/22/exekutorska-komora-cr-druheho-kola-milostiveho-leta-vyuzil-jen-zlomek-dluzniku/>. [cit. 2024-02-15].

*Průměrná odměna exekutora vychází z aktuální novely. Historické odměny byly nastaveny výše, ale z dat není možné určit poměr případů u kterých byla odměna počítána dle jednotlivých novel, proto je z opatrnosti užívána současná úprava.

**Průměrná odměna advokáta je počítána za předpokladu využití ustáleného vzoru, bez účasti na jednání a při využití zaslání předžalobní i před exekuční písemné výzvy k úhradě. Opět je to výpočet používaný v současné době u podobných případů.

4.2.6 Vyčíslení zastavování – Milostivé léto

Ze statistik zastavování případů spadajících do kategorie Milostivé léto vyplývá, jaká částka byla dlužníkovi odpuštěna v případě, že splnil podmínky akce. Z logiky podmínky akce vyplývá, že dlužník byl schopen uhradit jednorázově nebo v několika splátkách celou jistinu pohledávky a paušální náhradu nákladů exekuce.

Z průměrného chování dlužníka lze tedy vyčíst, že každý, kdo využil této akce byl krátkodobě schopen uhradit poměrnou část svých závazků, aby se zbavil celého dluhu.

Vlivem této akce bylo dlužníkům odpuštěno DPH ve výši minimálně 89 384 000 Kč.

Tabulka 14 Celkový přehled odpuštěného DPH – Milostivé léto

Milostivé léto I	hodnoty
Odpuštěné DPH / případ	1 823 Kč
Celkem odpuštěno DPH	76 562 702 Kč
Milostivé léto II	hodnoty
Odpuštěné DPH / případ	1 409,26 Kč
Celkem odpuštěno DPH	12 821 900 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba z dat získaných předchozími výpočty.

U pohledávek, které byly zastaveny v rámci akcí Milostivého léta je vysoká pravděpodobnost, že by byly kompletně vymoženy v čase. Vzhledem k tomu, že před posledními novelami nebyla žádná právní úprava, která omezovala dobu vedení exekuce, dá se předpokládat, že by dlužníci postupně uhradili nejen jistinu, ale i kompletní příslušenství pohledávek.

Porti tomuto vyhodnocení ale vystupuje fakt, že v čase by u daných dlužníků mohlo docházet k zahájení insolvenčních řízení nebo úmrtí a následnému dědickému řízení. Tyto vlivy je nutné započítat do celkového vyhodnocení.

Z agregovaných dat společností a advokátní kanceláře, které se zabývají správou a vymáhání pohledávek, vychází níže uvedená statistika, kdy na vzorku více než 200 000 exekucí starších 6 let byl poměr insolvenčních řízení a dědických řízení dohromady 4,32 %.

Tabulka 15 Počet řízení vs počet insolvencí / úmrtí v portfoliu

Identifikace	Počet	Poměr
Počet řízení	211306	
Počet insolvenčních řízení	1909	0,90 %
Počet dědických řízení / úmrtí	7230	3,42 %

Zdroj: Vlastní tvorba. Použitá data o správě pohledávek agregovaná z advokátní kanceláře a společností zabývajících se správou pohledávek.

Vzhledem k tomu, že v případě insolvenčních řízení je dlouhodobý trend návratnosti pohledávek, tj. vymožitelnosti přihlášené pohledávky, v hodnotách maximálně 61,4 %⁷⁸. U dědictví, kde nejsou agregovaná data za celý trh dostupná, jsou pro potřeby této práce použité opět statistiky výše uvedené skupiny společností, kdy celková míra vymožení v těchto řízeních dosahuje cca 50 %.

⁷⁸ REKENBER. *Dopad novely insolvenčního zákona č. 31/2019 Sb.* Online. Rekenber.cz. 26.9.2023. Dostupné z: <https://www.rekenber.cz/blog-posts/dopad-novely-insol-zakona>. [cit. 2024-02-01].

Vzhledem k výše uvedenému je možné očistit celkově odpuštěné DPH o řízení, která by byla statisticky zastavena z důvodu insolvenčních řízení a úmrtí dlužníků a celkově by tak mohlo být v tomto portfoliu vymoženo až 95,68 % předpisu.

Celkové odpuštěné DPH na těchto případech, které by mohlo být reálně vymoženo v čase, je tak vyčísleno na 88 273 850 Kč.

5 Zhodnocení a doporučení

V následujících kapitolách je uvedeno celkové vyhodnocení zkoumaných novel a jejich dopad vzhledem k aktuálnímu rozpočtu.

Na základě vyčíslení a při použití dat ze zkoumaného vývoje exekučních řízení jsou dále navrženy parametrické úpravy, které zmírňují dopady na státní rozpočet při snaze zachovat základní parametry nastaveného systému odpouštění a logiky exekučních řízení.

5.1 Celkové vyčíslení nákladů na novely exekučního řádu

V předchozích kapitolách byly vyčísleny jednotlivé položky u případů, kdy dochází k zastavení exekučního řízení. Některé ze změn měly jednorázový dopad, protože se jednalo o neopakovatelný úkon – viz zastavení tzv. bagatelních exekucí, Milostivá Léta apod., a jiné novely ovlivnily státní rozpočet a exekuční řízení i pro následující roky – zastavování bezvýsledných exekucí.

Níže je v tabulce uveden konkrétní rozpad k jednotlivým kategoriím. Jednorázové náklady na novely exekučního řádu činí 1 213 970 995 Kč. Z toho se jedná o náhrady exekutorům ve výši 848 282 304 Kč jako paušální částky za náklady spojené se zastavením řízení, dále 127 350 000 Kč jako sleva na dani pro oprávněné a následně 238 338 691 Kč odpuštěného DPH (tzn. DPH na spisech, které by byly statisticky uhrazeny v případě, že by nebyla jejich řízení takto jednorázově zastavena).

V každém dalším roce jsou náklady na novelu tzv. bezvýsledných exekucí vyčísleny na 328 809 877 Kč, které jsou tvořeny náklady na paušální náhrady exekutorům (ve výši 276 557 304 Kč) a náklad, respektive odpuštěné DPH u případů, které by byly statisticky vymoženy (ve výši 52 252 573 Kč).

Tabulka 16 Celkové vyčíslení dopad novel

Položky	Jednorázově	Ročně
Bezvýsledné exekuce (zastavené po 6/9/12 letech)		
Náhrada nákladů exekutorovi	276 557 304 Kč	276 557 304 Kč
Odpuštěné DPH, které by bylo vymoženo	52 252 573 Kč	52 252 573 Kč
Bagatelní exekuce		
Odpuštěné DPH, které by bylo vymoženo	96 701 515 Kč	
Sleva na dani Oprávněný	127 350 000 Kč	
Náhrada nákladů exekutorům	571 725 000 Kč	
Milostivá léta		
ML I – Odpuštěné DPH, které by bylo vymoženo	76 562 702 Kč	
ML II – Odpuštěné DPH, které by bylo vymoženo	12 821 900 Kč	
Celkem	1 213 970 995 Kč	328 809 877 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba. Data zjištěna výpočty v předchozích kapitolách této práce.

5.2 Dopad na státní rozpočet

Z pohledu celého státního rozpočtu plánovaného na rok 2023 se jedná o poměrně zanedbatelné částky.

Jednorázové snížení výběru DPH v kontextu celého plánu výběru DPH činí 0,06 %, v dalších letech je to poté 0,01 % plánu výběru DPH.

Sleva na dani pro oprávněné je poté v porovnání s plánovanými příjmy z daní PO + FO 0,03 % a náhrady exekutorům, ač činí jednorázově více než 848 mil. Kč jsou v celkovém pojetí státních výdajů pouze 0,04 % ze všech výdajů a v dalších letech již pouze 0,01 %.

Tabulka 17 Porovnání nákladů na novelty vs státní rozpočet – plán 2023

Položky	Hodnoty
Příjmy státního rozpočtu	1 927 954 141 348 Kč
Příjmy z DPH	381 734 919 987 Kč
Odpuštěné DPH / jednorázově	238 338 691 Kč
Odpuštěné DPH / ročně	52 252 573 Kč
Odpuštěné DPH / jednorázově – podíl z Příjmů	0,06 %
Odpuštěné DPH / ročně – podíl z Příjmů	0,01 %
Příjem z daní PO / FO	391 374 690 694 Kč
Slevy na dani	127 350 000 Kč
Slevy na dani – podíl z Příjmů	0,03 %
Výdaje státního rozpočtu	2 222 954 141 348 Kč
Náhrady exekutorům jednorázově	848 282 304 Kč
Náhrady exekutorům ročně	276 557 304 Kč
Náhrady exekutorům jednorázově – podíl z Výdajů	0,04 %
Náhrady exekutorům ročně – podíl z Výdajů	0,01 %

Zdroj 1: Vlastní tvorba. Data z: MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Struktura výdajů státního rozpočtu*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

Zdroj 2: Vlastní tvorba. Data zjištěna výpočty v předchozích kapitolách této práce.

Při porovnávání jednotlivých hodnot plánovaného státního rozpočtu je částka ve výši 1,2 mld. Kč poměrně zanedbatelnou položkou na úrovni statistické chyby.

Na druhou stranu se těmito novelami, zvláště v současné době, kdy se nastavení státního rozpočtu, zbytné výdaje a bobtnání státního aparátu řeší napříč politickým spektrem, poměrně zbytečně zvýšily výdaje a do budoucích let se nastavil mechanismus, který zaručuje další pravidelné výdaje bez ohledu na vymožitelnost práva. Ze zkušenosti lze poté predikovat, že jednou nastavené náklady a platby se v budoucnu ruší velmi těžko a politická reprezentace k tomu nebude mít důvod ani vůli.

Došlo tak k tomu, že roční výdaje ve výši více než 328 mil. Kč jsou nastavené jako nová a další položka státního rozpočtu, která nic nepřinese, ale je nutné s ní počítat.

5.3 Navržení změn a jejich dopad

Drobnými úpravami nastavených parametrů nebo logiky úlev, které řeší tyto novely by bylo možné docílit výrazně nižšího dopadu na státní rozpočet, zachování stability nastavených procesů i menších dopadů na důvěryhodnost v oblasti vymáhání práva.

5.3.1 Parametrické úpravy u bezvýsledných exekucí

Jednoduchou úpravou termínu pro vyhodnocení bezvýslednosti exekučního řízení z 6 na 10 let bez platby by bylo zajištěno dostatečné prověření bonity dlužníka a jejich změn v čase. Nedošlo by tak k zastavení spisů, kdy povinní hradí závazky, které jsou první v pořadí a ostatní jsou zastaveny. Nedošlo by ke ztrátě na nevybraném DPH u spisů, které se běžně rozplatí a zcela uhradí mezi 6 a 10 rokem v exekuci.

Při současném zachování možnosti uhradit poplatek za prodloužené exekučního řízení oprávněným o 3 roky by se tak proces stále omezil na 13 let běhu exekuce. Fakticky by byl téměř stejný s jednorázově nižším dopadem na výběr DPH.

Hromadné zastavení bezvýsledných exekucí nemá žádný faktický dopad na dlužníky, jedná se pouze o snahy státu snížit celkové číslo exekucí a tuto aktivitu vydávat za boj zákonodárců s předlužeností občanů a rádo by boj s exekucemi.

Faktický dopad na dlužníky je nulový z toho důvodu, že jsou zastaveny exekuce, které nejsou hrazeny. Dlužník, pokud hradí exekuci, tak pokračuje v jejím hrazení i dále a v nejbližší době se jeho aktuální stav nijak nezmění. U dlužníků, kteří se placení vyhýbají nebo není z čeho pohledávky vymáhat, se také aktuální stav nijak nezmění.

Pokud chceme zajistit, že nebudou v České republice přibývat exekuce, které jsou bezvýsledné a chceme zajistit nějakou regulaci u zbytečně vedených exekucí, nejjednodušší způsob, který nebude mít vliv na výběr DPH, ani na oprávněné a exekutory, je nastavit odpovídající hranici 6 (dle současného návrhu) nebo 10 let (dle návrhu změny výše) a tuto lhůtu počítat od data účinnosti novely.

V takovém případě dostanou všechny strany dostatečný prostor na změnu obchodních politik, dostatečný prostor na vymožení potenciálně vymožitelných částek a uspokojení nároků oprávněných i exekutorů. Vzhledem k nastavení takovéto lhůty poté není nutné nastavovat žádné kompenzace exekutorům za předčasné zastavení takovýchto řízení.

Pro uvedení do kontextu administrativní náročnosti – zastavení řízení pro bezvýslednost je pro exekutorský úřad stejně náročné, jako zastavení z jakéhokoli jiného důvodu – úmrtí, splněné oddlužení atd. Pokud dostane exekutorský úřad dostatečnou lhůtu na vymožení jednotlivých řízení, nebude zvýhodněn ani znevýhodněn u žádného důvodu zastavení.

Reálným dopadem nastavení těchto dvou parametrů by byla úspora veškerých nákladů spojených s bezvýslednými exekucemi, tj. cca 320 mil. Kč ročně.

5.3.2 Parametrické úpravy u bagatelních exekucí

Aktuální znění novely mělo za následek jednorázové zastavení všech řízení, které zákonodárce identifikoval jako bezvýsledná. V praxi tak došlo k hromadnému zastavení všech spisů, kde tři roky nepřišla platba a jistina pohledávky byla pod 1 500 Kč. Jedná se o nesystémový krok, který měl za následek pouze masivní snížení počtu aktivních exekučních řízení bez jakéhokoli dopadu na povinné. Exekutoři za toto zastavení dostali poměrně zajímavou odměnu a oprávněný měl nárok na slevu ve výši 30 % jistiny pohledávky. Fakticky na tom byli nejvíce bití oprávnění a jejich případní právní zástupci, jelikož co do příslušenství se výpočet slevy nevztahoval na náklady advokáta ani úroky a poplatky. V kontextu nastavení zastavování bezvýsledných exekucí je tato novela o to více nesystémová, protože u exekuce s jistinou 1 501 Kč již bylo rozhodné datum 6 let, místo tří.

Vzhledem k tomu, že společnosti zabývající se správou pohledávek považují za vymáhací cyklus 5 let v exekuci, došlo i tady k zastavení obrovského množství spisů, které by byly v dalších letech rozplaceny a zcela vymoženy.

Parametrickou úpravou, která by sjednotila nastavení bezvýsledných a bagatelních exekucí by bylo docíleno toho, že výše vyčíslený dopad v současném nastavení (téměř 800 mil. Kč) by v případě úpravy dle návrhu v předchozím bodě byl opět ušetřen.

I v takovém případě by v čase došlo k zastavení bezvýsledných exekucí, ale opět bez nároku na veřejné finance.

5.3.3 Parametrické úpravy u Milostivého léta

U milostivého léta odpadá jeden z výše uvedených argumentů v předchozích bodech, a to dopad na pohledávky soukromých společností a fyzických osob, které další dvě novely

výrazně ovlivnily. Zde se jedná převážně o pohledávky státních nebo obecních institucí, takže stát de facto rozhodoval čistě o svých nákladech. Tedy pouze do té chvíle, než odpustil příslušenství, které obsahuje odměnu advokáta a odměnu exekutora – což jsou opět subjekty, které při správě daných pohledávek z těchto částek financují svůj provoz, platí daně a odvádí DPH.

Problémovou pasáží v odpouštění v rámci milostivého léta může být krátká doba, která uplynula u nařízených exekucí. Obecně se jednalo o exekuce starší dva roky. U některých případů i o dluhy, které ještě nejsou řešeny v exekučním ani nalézacím řízení. V daném případě, hlavně díky tomu, že to zatím vypadá, že nějaká forma Milostivého léta přichází každý rok, může takovéto odpouštění pohledávek vést k cílenému využívání a oddalování placení s tím, že v příštím roce bude opět stačit zaplatit jistinu.

U Milostivého léta I a II byla ztráta na nevybraném DPH ve výši více než 89 mil. Kč. V porovnání s ostatními novelami se jedná o marginální částku a problém. Dlužníci museli uhradit celou jistinu a malý paušální poplatek exekutorovi. Stát zde nehradil žádné náhrady. Z tohoto pohledu není prostor pro žádnou další parametrickou změnu, která by měl zajímavý finanční dopad.

5.4 Nefinanční dopady novel

Kromě finančních dopadů novel, které jsou řešeny v celé práci je ještě nutné přihlídnout k nefinančním dopadům.

Výše uvedené novely, hlavně Milostivá Léta a zastavení bagatelních pohledávek, mají zásadní dopad na vnímání nutnosti splácet své pohledávky. Relativně krátká doba (2+ roky v případě Milostivých let a 3+ roky u bagatelních pohledávek) stačila k tomu, aby povinní nemuseli hradit celou svou pohledávku nebo její zásadní část.

Exekutorské úřady, advokátní kanceláře i věřitelé obecně apelují na své dlužníky, aby své závazky hradili dle svých možností co nejvíce. Každá zasláná částka pomůže snižovat dluh, snižovat úročenou částku a zkracuje dobu v exekuci. Dlužníci jsou společnostmi edukováni o nutnosti čelit svým závazkům.

Následná novela o bagatelních pohledávkách a Milostivém létu naprosto rozvrací výše uvedené teorie a snahy. Dlužník snažící se dostát svým závazkům a poctivě splácející

alespoň nějakou částku je na tom následně výrazně hůře než dlužník, který se předlužil, nesplácí nebo nekomunikuje. Takovému aktivnímu dlužníkovi není odpuštěno nic, zatímco kdyby 2+ roky vydržel, mohlo by mu být odpuštěno vše nebo téměř vše z jeho dluhu.

Plošná novela naprosto nevystihuje dobrý záměr, který mohli mít zákonodárci na mysli – nejčastěji interpretovaným dlužníkem je matka samoživitelka, která samozřejmě zaslouží jakoukoli možnou pomoc, odpuštění úroků atd. Novely ale zapůsobily plošně, a tak tento marginální případ vedl k tomu, že bylo zastaveno tisíce exekucí u povinných, kteří lhotejně neřeší své pohledávky a poctivě splácejícím dlužníkům tak nezbyde než pacht' nad nastavenými úlevami.

6 Závěr

Všechny řešené exekutorské novely vedly k jednorázovému nákladu státního rozpočtu téměř 1,25 mld. Kč. Každý další rok bude státní rozpočet přispívat dalších cca 328 mil. Kč formou kvazimandatorního výdaje na postupné zastavování tzv. bezvýsledných exekucí. Náklady na stranách exekutorských úřadů, soudů a advokátních kanceláří spojené s jednorázovou administrativní zátěží jsou opět nezanedbatelnou položkou. Jednorázové odpuštění pohledávek ve výši miliard korun, ať už státních institucí nebo i soukromých společností a fyzických osob. Retroaktivní zásah do práv a povinností. Hrubě pošramocená pověst podnikatelského prostředí vzhledem k vymožitelnosti práva. Toto jsou jenom některé dopady novel exekučního řádu, které vstoupili v platnost v letech 2021 a 2022.

Novely, které svým nastavením v globále nijak neřeší postavení dlužníků, na které cílily a které, dle způsobu provedení měly pouze jediný cíl: opticky snížit množství exekučních řízení v České republice. Novely tyto ani žádné jiné nijak systémově neřeší vznik nových exekucí ani postavení dlužníků v exekuci, ani možnost bránit se nekalým postupům v některých případech. Nijak není řešená ani systémová pomoc nejzranitelnějším osobám, na které by měla cílit – samoživitelé/samoživitelky, důchodci a další sociální případy.

Došlo k zastavení cca 500 tisíc exekucí, v dalších letech dojde k dalšímu zastavování exekučních řízení nad úroveň běžného průměrného stavu předchozích let. Prakticky tak klesají celkové počty exekucí, exekucí na jednoho povinného i další ukazatele. V těchto případech se ale jedná pouze o krátkodobý efekt a jednorázový účinek, protože nedošlo k žádné systémové úpravě ani edukaci nebo snaze zabránit zbytečným exekucím.

Důvodů, proč řešené novely mají právě tuto podobu je několik:

- Populistická snaha prodat veřejnosti snahu řešení exekucí, formou odpuštění.
- Neschopnost/nemožnost vládnoucích stran prosadit spravedlivé řešení vzhledem k tlaku a nabízených populistických řešení vládní opozice.
- Neochota řešit případy nastavením individuálního řešení a výběr nejjednodušší cesty.

- Lobbing zájmových skupin. Od zastánců potřebných na straně jedné (argumentujícími případy lidí v nouzi), přes vlivné věřitele až po lobbing exekutorů.

Jak bylo řečeno výše, povinným novelou zastavující bezvýsledné exekuce a bagatelní exekuce nepomohou, ale naopak přinesou jednorázovou finanční injekci exekutorským úřadům a velmi zajímavou slevu na dani věřitelům držícím velké množství bagatelních pohledávek.

Systémové řešení, které by vedlo k spravedlivějšímu řešení odpouštění neplacených úvěrů by nestálo státní rozpočet žádnou z uvedených částek, ale zároveň by nepřineslo masivní kompenzace zmíněné výše.

Naopak u aktivit Milostivého léta, tak jak bylo nastavené můžeme mluvit o snaze pomoci dlužníkům, kdy se tato pomoc setká s okamžitou úlevou u daného dlužníka. Milostivé léto, jak bylo nastavené vyžadovalo aktivní zapojení dlužníka a jeho snahu řešit situaci. Za předpokladu, že byly splněny nastavené podmínky, zbavil se dlužník podstatné částky vniklé z úroků, penále a nákladů exekuce.

Takto nastavené podmínky mohou vést za určitých podmínek ke snížení počtu exekucí ve spojení s edukativním principem, kdy dlužník musí řešit aktivně své pohledávky a zároveň projevit snahu.

Obecně lze říci, že bez zavedení novel tzv. bezvýsledných a bagatelních exekucí by se český právní řád zcela obešel. Dlužníci aktivně řešící svoji situaci mají možnosti řešení svých dluhů formou individuálních žádostí nebo formou insolvenčních řízení. Umělé snižování počtů exekucí nevede k žádnému pozitivnímu efektu ve společnosti ani k budoucímu lepšímu vývoji.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Právní předpisy

- Vyhláška č. 177/1996 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-177>. [cit. 2024-01-14].
- Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-330>. [cit. 2024-01-14].
- §74 zákon č. 79/1896, o řízení exekucním a zajišťovacím (exekuční řád). In: ASPI [online]. Praha: Wolter Kluwer, Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/431/1/2> [cit. 2024-01-15]
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99> [cit. 2024-01-15]
- Zákon č. 120/2001 Sb. Exekuční řád In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120#p55> [cit. 2024-01-02].
- Zákon č. 182/2023 Sb.: Zákon o mimořádném odpuštění a zániku některých daňových dluhů. In: Sběrka zákonů. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-182> [cit. 2024-01-15]
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280> [cit. 2024-01-15]
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád. In: Sběrka zákonů ČR. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500> [cit. 2024-01-15]

7.2 Seznam literatury

- BAŘINOVÁ, D., VOZŇÁKOVÁ, I. Pohledávky: právně, daňově, účetně. 3., rozš. vyd. Praha. Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1816-3
- BOHÁČKOVÁ ŠVÁBOVÁ, J. Průvodce věřitele: praktické a přehledné postupy. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-802-7112-289.
- DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C.
- H. Beck, 2009, 2180s. ISBN 978-80-7400-107-9
- GERLOCH, A. Teorie práva: praktické a přehledné postupy. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN: 978-80-7380-838-9
- HLAVSA, P. Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb. s poznámkami a prováděcími předpisy, 3. vydání, Praha, Linde, 2008, 63s. ISBN 978-80-7201-704-1
- HOZMAN, D. Generální inhibitorium. Komorní listy. 2013 č. 3.
- JÍCHA, L. Vymahatelnost pohledávek z pohledu nového §366i odst. 2 o. s. ř. Komorní listy. 2015 č. 24,

- KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád – komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9
- KEYNES, J. M. *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz*. Praha: Československá akademie věd, 1963.
- KINCL, J., SKŘEJPEK, M. a URFUS, V. Římské právo. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 1995. ISBN: 80-7179-031-1
- MAAYTOVÁ, A., OCHRANA, F., PAVEL, J. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha. Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8
- MIKŠOVSKÝ, P. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti. Komentář. Praha: IFEC, 2001. 52-54s. ISBN 80-86412-10-5
- PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOTH, P. Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4
- RADKOVÁ, M. Exekuce jiné pohledávky. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-767-6
- RAKOVSKÝ, A., ŠIMKOVÁ, K., VESELÝ, J., Soudní exekutoři – alternativa výkonu rozhodnutí. Právní rozhledy, 2001 č.6
- SCHELLEOVÁ, I., LAMKA, R. Exekuce v zrcadle právních předpisů, III. Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost. 1. vydání. Ostrava. KEY Publishing s.r.o., 2007, 9 s ISBN 978-80-87071-38-0
- SVOBODA, K. Zastavení exekuce. 1. vydání. Praha. C. H. Beck. 2018. ISBN: 978-80-7400-894-8
- SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 2013. ISBN: 978-80-7400-828-3
- WOLFOVÁ, J. a ŠTIKA, M. Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8

7.3 Elektronické dokumenty

- ADVOKÁTNÍ DENÍK. EK ČR: Druhého kola milostivého léta využil jen zlomek dlužníků. Online. 2023, 22.2.2023. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/02/22/exekutorska-komora-cr-druheho-kola-milostiveho-leta-vyuzil-jen-zlomek-dluzniku/>. [cit. 2024-02-15].
- ADVOKÁTNÍ DENÍK. Povinné zastavování exekucí z pohledu exekutora. In. Advokátní deník [online], 2021-2024. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/04/01/povinne-zastavovani-exekuci-z-pohledu-exekutora/>. [cit. 2024-03-13].
- ČESKÁ ASOCIACE VĚŘITELŮ. Exekuce přehledně: Jak se vymáhají dluhy v Evropě? Online. 2020. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/04/exekuce-prehledne-se-vymahaji-dluhy-evrope/>. [cit. 2024-01-15].
- ČESKÁ JUSTICE, Exekuce přehledně: Jak se vymáhají dluhy v Evropě? Online. 2020. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/04/exekuce-prehledne-se-vymahaji-dluhy-evrope/>. [cit. 2024-01-15].
- E-JUSTICE.CZ, Evropský exekuční titul. Online. 2021. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/54/CS/european_enforcement_order. [cit. 2024-01-15].
- EKONOMICKÝ MAGAZÍN. Milostivé léto 2022: jaké jsou podmínky a které finanční domy se přidaly. Online. 2022. Dostupné z: <https://e->

- news.cz/nazory/milostive-leto-2022-jake-jsou-podminky-a-kttere-financni-domy-se-pridaly/. [cit. 2024-03-12].
- EXEKUCEINFO.CZ. Bagatelní a bezvýsledné exekuce: kompletní informace. Online. 2024, 13.1.2024. Dostupné z: <https://www.exekuceinfo.cz/pruvodce/bagatelni-exekuce>. [cit. 2024-02-15].
 - EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. Graf počtu povinných fyzických osob v exekuci. Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky/celkove-povinnych.html>. [cit. / 2024-03-05].
 - EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. Graf počtu exekucí vůči fyzickým osobám. Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky/celkove-exekuci.html>. [cit. 2024-03-05].
 - EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. Graf počtu zahájených a ukončených exekucí. Online. In: Statistiky. Exekutorská komora ČR. 2024-03-01. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/media/statisticky-list-iii-zahajene-ukoncene-1.pdf>. [cit. 2024-03-05].
 - EXEKUTORSKÁ KOMORA. EK ČR: Milostivé léto využili lidé s nižším počtem exekucí, stát „odpustil“ více než jednu a půl miliardy na příslušenství. Online. Exekutorská komora. 24.3.2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2943-ek-cr-milostive-leto-vyuzili-lide-s-nizsim-poctem-exekuci-stat-odpustil-vice-nez-jednu-a-pul-miliardy-na-prislusenstvi?w=>. [cit. 2024-02-15].
 - EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. Orgány Exekutorské komory České republiky. In: Exekutorská komora ČR [online], 2009-2024. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/organy-komory/601-organy-exekutorske-komory-ceske-republiky>. [cit. 2024-01-20].
 - EXEKUTORSKÁ KOMORA. Statistiky EK ČR 2022: Snížení počtu exekucí i dlužníků, vliv mělo především zastavování bagatelních exekucí. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3039-statistiky-ek-cr-2022-snizeni-poctu-exekuci-i-dluzniku-vliv-melo-predevsim-zastavovani-bagatelnich-exekuci?w=>. [cit. 2024-02-01].
 - FINANČNÍ SPRÁVA. Vymáhání. Online. Vymáhání. 2006. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/postup-v-danovem-řízení/vymahani>. [cit. 2024-01-15].
 - JUSTICE.CZ. Bezvýsledné exekuce. Online. 2023, 2023-07-09. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/bezvysledne-exekuce>. [cit. 2024-02-20].
 - MILOSTIVÉ LÉTO, Milostivé léto 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://milostiveleto.cz/>. [cit. 2024-01-04].
 - MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MP/07/2022 – Zastavování exekucí vedených soudním exekutorem dle exekučního řádu pro vymožení pohledávek nepřesahujících 1 500 Kč bez příslušenství. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2022, 28.11.2022. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/odpovedi-na-dotazy/2022/mp-07-2022--zastavovani-exekuci-vedenych-49481>. [cit. 2024-01-01].
 - MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Rozpočet v kostce. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocet-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2023-50699>. [cit. 2024-01-15].

- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, Milostivé léto II. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2022. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/TZ_Milostive_let0_II_22_08_2022.pdf/7cd3a809-767d-2fae-8fe3-b5bb5ae258dc. [cit. 2024-01-07].
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, Milostivé léto III. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/milostive-let0-iii>. [cit. 2024-01-12].
- NADAČNÍ FOND PROTI DLUHOVÉ PASTI, Nadační fond proti dluhové pasti. Online. Milostivé léto I. 2022. Dostupné z: <https://www.nfpdp.cz/milostive-let0-i>. [cit. 2024-01-07].
- OTEVŘENÁ DATA. Data o exekucích přinesla pozitivní změnu ve společnosti. Online. 2023, 2023-04-19. Dostupné z: <https://data.gov.cz/%C4%8DI%C3%A1nky/data-o-exekuc%C3%ADch-p%C5%99inesla-pozitivn%C3%AD-zm%C4%9Bnu-ve-spole%C4%8Dnosti>. [cit. 2024-02-15].
- REKENBER. Dopad novely insolvenčního zákona č. 31/2019 Sb. Online. Rekenber.cz. 26.9.2023. Dostupné z: <https://www.rekenber.cz/blog-posts/dopad-novely-insol-zakona>. [cit. 2024-02-01].
- UNICREDIT BANK. Novinky z roku 2022. Online. 2023, 2022-08-18. Dostupné z: <https://www.unicreditbank.cz/cs/o-bance/tiskove-centrum/novinky.html>. [cit. 2024-03-12].

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Fakta o soutěži soudních exekutorů	20
Obrázek 2 Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu 2023.....	42
Obrázek 3 Struktura příjmů státního rozpočtu	43
Obrázek 4 Struktura výdajů státního rozpočtu.....	44
Obrázek 5 Rozdělení exekutorů dle velikosti	49
Obrázek 6 Sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby.....	51
Obrázek 7 Zvláštní ustanovení o náhradě nákladů	53
Obrázek 8 Graf počtu povinných fyzických osob v exekuci	58
Obrázek 9 Graf počtu exekučních řízení za fyzickými osobami	59
Obrázek 10 Zahájené a Ukončené exekuce 2022	60
Obrázek 11 Zahájené a ukončené exekuce 2018-2021	60
Obrázek 12 Vymožitelnost pohledávek v čase	61
Obrázek 13 Podíl exekučních řízení rozplacených mezi 6 a 10 rokem exekuce	62

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Procentuální podíl advokátů – plátců DPH.....	48
Tabulka 2 Počet zastavených řízení starších 7 let.....	58
Tabulka 3 Vyčíslení dopadů zastavení bezvýsledných exekucí	63
Tabulka 4 Placení záloh dalšího pokračování exekuce.....	63
Tabulka 5 Náhrady exekutorům - bezvýsledné exekuce	64
Tabulka 6 Rozplacenost v 6.-10. roce exekuce.....	65
Tabulka 7 Příjem na DPH u případů při nezastavení exekucí	65
Tabulka 8 Portfolio zastavených bagatelních exekucí.....	67
Tabulka 9 Bagatelní exekuce – celkový náklad státního rozpočtu	68
Tabulka 10 Rozplacenost případů bagatelních exekucí.....	69
Tabulka 11 Celkový náklad "bagatelní exekuce"	69
Tabulka 12 Milostivé léto I – nevyvozené DPH.....	71
Tabulka 13 Milostivé léto II – nevyvozené DPH	72
Tabulka 14 Celkový přehled odpuštěného DPH – Milostivé léto	73
Tabulka 15 Počet řízení vs počet insolvenčí / úmrtí v portfoliu	73
Tabulka 16 Celkové vyčíslení dopad novel	76
Tabulka 17 Porovnání nákladů na novely vs státní rozpočet – plán 2023	77